

Delavska enotnost

Glasiilo Zveze svobodnih sindikatov Slovenije

Ljubljana, 5. junija 1997 ☆ številka 20 ☆ letnik 56

Takole sta se lani ob podpisu socialnega sporazuma pogovarjala Dušan Semolič, predsednik ZSSS, in Tone Rop, minister za delo. Bo letos tudi tako?

Povzetek poročila varuha človekovih pravic
Še slabše kot leto poprej
stran 4

VELIKO ALI NIČ, TO JE ZDAJ VPRAŠANJE

Pred 6. konferenco ZSSS, ki bo pogajanjem o splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo dala piko na i, smo se o doseženem in morebitnih problemih pogovarjali z Branetom Mišičem, enim od glavnih pogajalcev.

Za začetek je povedal, da se bodo v četrtek popoldne še enkrat pogajali o tarifni prilogi. V igri bo sindikalni predlog o povečanju izhodiščnih plač za deset odstotkov, delodajalci pa zavračajo sleherno povečanje. ZSSS bo skušala uveljaviti povečanje plač v prvem in drugem tarifnem razredu, da bi preprečila njihovo zaostajanje za minimalno plačo.

Plač z rastjo življenjskih stroškov usklajevale na podlagi socialnega sporazuma, ki je kot predlog usklajen med vsemi tremi partnerji. Na njegovi podlagi se bodo plače letos lahko povečale, ko bo rast inflacije, merjene od aprila dalje, preseгла 5,5 odstotka. V vsakem primeru pa se bo inflacija upoštevala konec leta, ko bodo plačam priračunali še morebitno rast nad 5,5 odstotka. Ker socialni sporazum predvideva zaostajanje plač za inflacijo, bo možno vanje vgraditi le 85 odstotkov povečanih življenjskih stroškov.

Usklajeni so tudi zneski regresov, dodatkov in različnih stroškov. Za prehrano med delom bodo zaposleni dobivali po 500 tolarjev na dan. Znesek se bo povečal po šestih mesecih, kolikor bodo višje cene živilskih proizvodov.

Materialni stroški bodo enotni za vse zaposlene v Sloveniji. Njihovo višino bo predpisal poseben zakon, kar pomeni, da bodo končno tudi poslanci prejeli enake dnevnice kot delavci.

Tudi če bo konferenca sprejela dodatne zahteve do delodajalcev, jih bodo pogajalci zelo težko uveljavili, pravi Mišič. Zaenkrat vidi le možnost določitve zadnjega roka izplačevanja regresa, ki letos in prihodnje leto znaša 102.000 tolarjev (le boljše podjetja lahko letos izplačajo do 127.400).

Če bo konferenca zavrnila predlagano novo splošno kolektivno pogodbo, je zelo verjetno ne bo več. Kolektivne pogodbe dejavnosti bodo veljale do konca avgusta ali septembra, če bo Gospodarska zbornica Slovenije sprejela predlog Svobodnih sindikatov o enomesečnem podaljšanju, ki naj bi omogočil uspešno sklenitev pogajanj.

Po tem roku se bo vsak sindikat moral sam znajti pred nasprotniki. Če bo dovolj močan, bo izsilil svojo kolektivno pogodbo, tako kot to dela Slavko Kmetič, ki je po našem mnenju podkuril tudi nekaterim iz vrst Svobodnih.

Brane Mišič pa dodaja, da bo nepodpis splošne kolektivne pogodbe preprečil tudi sklenitev socialnega sporazuma.

Vlada bi ta položaj seveda izkoristila za uveljavitev interventne zakonodaje, ki bi sindikate vsaj začasno oropala njihovega temeljnega poslanstva – pogajati se o položaju in pravicah članstva.

F. K.

Skei bo 20. junija v Ljubljani organiziral velik protestni shod. Če od predsednika vlade ne bodo dobili čvrstih zagotovil o reševanju podjetij, bo naše glavno mesto tega dne popolnoma blokirano.

stran 2

ŠE ŠTIRI MOŽNOSTI ZA ODDAJO CERTIFIKATOV

stran 9

VLADINIH OBLJUB JE ŽE TOLIKO, DA BO ZANJE TRIBA POISKAT PRIMERNO ODLAGALIŠČE.

latibor - najbrž galeje SLOVENSKO MESTO?

sindikalni
ZAJUPNIK

stran 6-7

Namesto prave proslave izredna skupščina sindikata gradbincev

Napetost v Revozu se stopnjuje

Celjski zlatarji čakajo na Godota

Gostinci in turisti živahni tudi na mednarodni sceni

Gradbinci so tekmovali že pred svojim praznikom – čeprav so bili zelo zagrizeni, so bili med seboj tudi dovolj tovariški

stran 10

So bili delavci Belta »nategnjeni«?

stran 9

Piše: Franček Kavčič

Priznanje pogajalcem

Pogajalci, ki so jim organi sindikatov in delodajalcev zaupali pripravo nove splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo, so svoje delo končali. Zdaj so na vrsti organi, ki bodo presodili, kako in koliko so upoštevali njihova navodila.

Čeprav novi splošni pogodbi za gospodarstvo še manjka tarifna priloga, se je v petmesečnih pogajanjih pokazalo, da sistema, ki je veljal zelo dolgo, ni mogoče spremeniti prek noči. To moramo poudariti zlasti zaradi napovedi, da tržno gospodarstvo ne more več prenašati bremen, ki so mu bila odmerjena že v bivši družbeni ureditvi. Prav s tem so septembra startali delodajalci, ko so nespreno in zaletavo odpovedali prejšnjo splošno kolektivno pogodbo za gospodarstvo.

Gospodarska zbornica je najbolj poudarjala potrebo po črtanju dodatkov in drugih stroškov delovne sile: dodatke za skupno delovno dobo, regres za dopust, povračilo stroškov prevoza na delo in prehrane med delom.

V prečiščenem besedilu nove splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo je vse to prej ohranjeno kot opuščeno. Sedanji dodatek za skupno delovno dobo, po pol odstotka na delovno leto, bo sicer ostal le do konca leta 1999, vendar bo tudi spremenjen dajal delavcem toliko, kot dobijo sedaj. Regres za prehrano med delom bo po novem znašal 500 tolarjev na delovni dan. Povračilo stroškov prevoza na delo bo najmanj 60-odstotno, torej ne bo zmanjšano.

Cilj gospodarske zbornice je bil tudi izrinjenje sindikata iz podjetij. To so utemeljevali z uvedbo soupravljanja, ki podvaja njihove stroške, zaradi česar sindikalnega dela niso hoteli več plačevati. V novi pogodbi je sindikat v podjetjih ostal, podjetniki imajo do njega skoraj nespremenjene obveznosti.

Na prvi pogled bi torej lahko rekli, da delodajalci svojih ciljev, s katerimi so utemeljili negentlemansko odpoved pogodbe, večinoma niso dosegli.

Če njihovi organi ne bodo odklonili soglasja k parafirani novi kolektivni pogodbi, bodo nekoliko pozno priznali, da so se septembra pač zmotili, mogoče tudi prenašli. Mogoče niso računali na protiakcijo sindikatov, še manj pa na njihove argumente. Prav ti so bili verjetno odločilni, saj so gospodje z gospodarske zbornice verjetno že pozabili na jesenske demonstracije Svobodnih sindikatov, ki so se končevale pred njihovo palačo.

Čeprav bi, če bo parafirana pogodba potrjena, sindikalna vodstva lahko svoje članstvo povabila na piknik, pa do tega zanesljivo ne bo prišlo. Razlog bi lahko bilo že nezadovoljstvo nekaterih z doseženim, češ da bi drugi, trši pogajalci mogoče dosegli še več. Drugi bodo dodali, da ne bi smeli popustiti niti za milimeter.

Rezultat pa ni odvisen le od (trdnosti) namer, ampak tudi od znanja in spretnosti, da pri manj pomembni zadevi malo popustiš, da bi pri pomembnejši dosegel več. Kritiki, če naj bi prevladali, bodo morali dokazati, da bi nekdo drug lahko dosegel več. In to je edino merilo. Le trkanje po prsih namreč sedaj ne more prepričati nikogar. Pogodba, kot so jo parafirali pogajalci, je za delavce veliko boljša od brezpravnega stanja, ki bi nastalo, če pogodbe ne bi več imeli.

Dosežke pogajalcev bi ogrozila dokaj trhla in nestabilna razmerja znotraj Svobodnih sindikatov, še posebej v odnosih med sindikati in Zvezo. Najtrši oreh pri tem je Skei, ki splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo, ne nasprotuje več le načelno. Novo pogodbo zavrača tudi konkretno, ker odmerja zaposlenim manjše pravice, kot jih imajo po pogodbi njihove dejavnosti. Še lani splošne pogodbe, zaradi solidarnosti do drugih gospodarskih sindikatov, ki se ne morejo dokopati do pogodbe svoje dejavnosti, ni podiral. Podpisu nove pogodbe bi lahko nasprotovali tudi nekateri bojevitejši sindikalisti. Zdi pa se, da ti ne morejo prepričati večine, ki bi morala ceniti, da so pogajalci ohranili veliko več pravic, kot so pričakovali. Dosedanje kolektivno pogodbo, čeprav menda vsebuje še veliko socialističnih in socialnih pridobitev, so ohranili skoraj v celoti. In za to si pogajalci zaslužijo priznanje.

Tako so kovinarji zborovali v Trbovljah, čez dva tedna bodo korakali po Ljubljani

Kot nam je povedal Albert Vodovnik, predsednik Skei, je republiški odbor tega sindikata na torkovi seji sklenil organizirati velik protestni shod. Ta bo 20. junija v Ljubljani, istega dne bodo člani Skei v vseh podjetjih izvedli tudi dveurno opozorilno stavko. Na shod bo Skei povabil vse sindikate, v

Skei proti splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo

Republiški odbor Skei je ta terek sprejel tudi sklep, s katerim nasprotuje podpisu nove splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo. Kot nam je povedal predsednik Skei, so člani menili, da bi njena uveljavitev dolgoročno zmanjšala pridobitve, ki jih kovinarjem daje lani podpisana kolektivna pogodba dejavnosti. Kot je znano, Skei odklanja splošno pogodbo tudi iz načelnih razlogov, saj bi po njihovem mnenju vsak sindikat moral imeti pogodbo svoje dejavnosti. Minimalne pravice, ki naj bi veljale za vse zaposlene, pa naj bi določal vsakoletni socialni sporazum.

Republiški odbor Skei meni, da je treba s predlogom socialnega sporazuma seznaniti članstvo. Svet ZSSS naj bi o njem odločal šele na podlagi mnenj iz baze, nam je povedal Albert Vodovnik. F. K.

PROTESTNI SHOD SKEI BO 20. JUNIJA V LJUBLJANI

katere so organizirani industrijski delavci.

Odločitev Skei je posledica neuspešnosti pisnih opozoril vladi, zlasti njenemu predsedniku, naj prepreči propadanje podjetij kovinske in elektroindustrije. Protestni shod in opozorilna stavka bosta tako upejena zoper vlado, ne proti delodajalcem.

Od vlade zahteva Skei zlasti program razvoja industrije in skrb za njegovo izvajanje. Vlada naj bi ustavila propadanje podjetij, do česar zdaj prihaja za-

radi lastninjenja. Ohranjala naj bi tudi delovna mesta, saj je socialna varnost prevelikega dela prebivalstva odvisna od zavoda za zaposlovanje in drugih socialnih institucij. Vlada naj bi vplivala na banke, da bi pomagale financirati proizvodnjo, še posebej izvozno.

To je že skoraj železni repertoar zahtev Skei, ki pa zaenkrat ni obrodil sadov. V sindikatu poznajo veliko primerov, ko bi sprememba politike lahko ohranila podjetja in večino delovnih mest. Eno takšnih so Vozila

iz Nove Gorice, ki jih je sklenil za razvoj nedavno poslani stečaj. Njihov program pa menda ukradel zasebni podjetnik, pri katerem delajo bivši delavci Vozila, ki so zdaj prijavljeni na zavodu za zaposlovanje. Stavkovni odbor Skei bo prihodnjih dneh pripravil operativni načrt izvedbe opozoril na stavke in protestnega shoda. Vse kaže, da se bo stavkovni odbor v prihodnjih dneh srečal s pristojnimi ministri, mogoče tudi s predsednikom vlade. F. K.

TUDI SOCIALNI SPORAZUM JE NARED

Čeprav so bili prejšnji teden še zelo daleč vsakasebi, so se pogledi v tem tednu toliko približali, da so vsi pogajalci vseh treh socialnih partnerjev lahko podpisali predlog sporazuma, ki bo veljal za letošnje in prihodnje leto. Največje razhajanje je bilo pri določitvi minimalne plače, ki naj bi bila dejansko najnižji in zakonsko zaščiten prejemek iz delovnega razmerja. Po lanskoletnem socialnem sporazumu znašajo sedanje minimalne plače nekaj več kot 56.000 tolarjev. Sindikati so na začetku pogajanj zahtevali povečanje na 63.000 tolarjev, delodajalci pa so bili pripravljeni podpisati le 58.300, toliko, kot se je lani povečal družbeni proizvod. S posredovanjem vlade sta se sprta partnerja sporazumela za minimalno plačo 59.150 tolarjev.

Drugi kamen spotike je bila eskalacija, učena beseda po-

pravljjanje višine plač s povečanimi življenjskimi stroški. Sindikati so seveda težili k odstotnemu upoštevanju povečanih stroškov. Zlasti vlada pa je zaradi narodnogospodarskih ciljev težila k čimvečjemu zaostajanju rasti plač za življenjskimi stroški. Pogajalci so se vseeno sporazumeli, da bodo letos plače povečali šele takrat, ko bo inflacija preseгла 5,5 odstotka (prag inflacije). Plače pa se ne bodo povečale za vso inflacijo, ampak le za 85 odstotkov. V prihodnjem letu pa bo prag inflacije pri 6,5 odstotkih.

Socialni sporazum določa tudi višino nekaterih materialnih stroškov. Dnevnice bodo 3500 tolarjev, toliko so zdaj v gospodarstvu. Ta znesek bo veljal tudi za negospodarstvo, ki zdaj izplačuje precej večje dnevnice. F. K.

LESARJI PREDLAGAJO SINDIKALNI REFERENDUM

Kot sta nam povedala Danilo Vedlin in Marjan Ferčec, predsednik in sekretar Sinlesa, bodo njihovi delegati glasovali proti podpisu splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo. Odklonilni odnos je posledica zmanjšanja nekaterih pravic v primerjavi z dosedanjimi pogodbami. Zelo jih moti tudi šesta točka 9. člena, ki vsebino pogodbe o delu prepušča preveč v pristojnost delodajalcev. Sinles predlaga ZSSS, naj o splošni kolektivni pogodbi razpiše sindikalni referendum.

Vedlin in Ferčec sta še povedala, da so ves čas zelo aktivno delovali za pogodbo svoje dejavnosti. Ker so jo delodajalci po njihovem mnenju neutemeljeno odpovedali, so jih zaradi tega tožili. Prav ta teden je bila na sodišču glavna obravnava, ki pa se je delodajalci niso udeležili. F. K.

NAROČILNICA

Naročamo izvod(ov) Delavske enotnosti. Časopis pošiljajte na naslov:

Plačnik teh izvodov je:

Naročnino bomo plačevali vsake tri mesece.
Posamezna številka stane 170 tolarjev.

Za naročnika:

Delavska enotnost

je bila ustanovljena 20. novembra 1942 in je glasilo Svobodnih sindikatov Slovenije

Izdaja Svet ZSSS, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana • Za izdajatelja Rajko Lesjak, tel. 310-760 • V.d. odgovornega urednika Franček Kavčič, tel. 13-16-163 • Naročnina 13-10-033, int. 272 • Posamezna številka stane 170 tolarjev • Ziro račun 50101-678-47511 • Tisk: Dnevnik, Ljubljana, Kopitarjeva 6 • Ministrstvo za kulturo šteje Delavsko enotnost med proizvode, za katere se plačuje 5% davek, ki je vštet v ceno posameznega izvoda.

POSLEDICE KRIZE V MARIBORSKEM GOSPODARSTVU OBCUTIJO NA SVOJI KOŽI TUDI TRGOVCI V PODRAVJU

Čedalje več trajno presežnih delavcev

Kakšni problemi pa ta čas najbolj pestijo delavce v trgovini v Podravju? "Zaradi upadajoče kupne moči je čedalje več presežnih delavcev tudi v trgovskih podjetjih. Zaradi tega so v Kvik, Jeklotehni in še nekaterih podjetjih v zadnjih letih morali odpustiti že veliko trajno presežnih delavcev. V Pomurki Trženju so denimo 20 trajno presežnih delavcev odpustili kar brez odpravnin. Ob pomoči naše službe pravne pomoči pri območni organizaciji ZSSS omenjeni delavci podjetje tožijo na delovnem sodišču," pravi Murko. "V nekaterih trgovskih podjetjih pa ugotavljamo trajno presežnih delavcev šele napovedujejo."

"Trgovskim podjetjem je povzročila veliko sivih las in stroškov tudi denacionalizacija, saj so nekateri novi lastniki začeli lokale oddajati po oduševanih najemninah. Tudi zaradi tega so bila trgovska podjetja prisiljena zapreti številne poslovalnice, trajno presežne delavce pa odpustiti."

Kako pa je s plačami? "V domala vseh večjih trgovskih podjetjih prejemajo delavke in delavci plače po kolektivni pogodbi. Zaposlene jezi le to, da

morajo velikokrat dežurati, pa za to niso ustrezno plačani. Povprečna mesečna plača trgovke z desetimi leti delovnih izkušenj se na našem območju ta čas vrti okoli 60.000 tolarjev neto. Sicer pa okoli 30 odstotkov zaposlenih v trgovskih podjetjih na našem območju še ni prejelo lanskega regresa za letni dopust."

Do kdaj še delo ob nedeljah in praznikih?

"V trgovskih podjetjih so velik problem dežurstva in nadure ter delo ob nedeljah in praznikih. Med zaposlenimi v trgovini je največ žena, ki poleg službe skrbijo tudi za otroke in svoje družine, zato jim je nenehno delo ob nedeljah in praznikih še toliko bolj nadležno. Upamo, da bo te stvari uredil novi zakon o trgovini, ki je v pripravi. V urejenih državah trgovine ob nedeljah in praznikih niso odprte, razen zelo redkih dežurnih trgovin, saj imajo tudi trgovci pravico do počitka," poudarja Murko.

"V trgovskih podjetjih je zadnje čase relativno veliko individualnih delovnih sporov. Delavke in delavci se pritožujejo zlasti zaradi neupravičenih premestitev, šikan, groženj (delodajalci jim grozijo z odpustom), zaradi kratenja pravice do dopusta in podobnih problemov.

Naše člane, ki jim delodajalci kratijo pravice, v sporih zastopa služba pravne pomoči pri območni organizaciji ZSSS. Trenutno ta služba zastopa tudi 110 delavcev v postopku prisilne poravnave za Preskrbo iz Poljčan," pravi Murko.

Najslabše država štiti delavce pri zasebnih delodajalcih

"V veliko hujših razmerah pa delajo delavci v manjših zasebnih trgovskih podjetjih, vendar za njihove težave težje izvemo. Delavci pri zasebnikih se namreč ne upajo niti včlaniti v sindikat, saj se bojijo, da bi jih delodajalci zaradi tega šikanirali. Tudi večina tistih delavcev pri zasebnikih trgovcih, ki so včlanjeni v naš sindikat, hodi plačevati članarino direktno na območno organizacijo, da bi svoje članstvo v sindikatu prikriji delodajalcu. Zaradi neučinkovitosti delovne inspekcije, sodstva in drugih državnih organov so delavci pri zasebnikih zares tako slabo zaščiteni, da je njihov strah pred šikanami delodajalca upravičen. Upam, da bo vsaj novi zakon o trgovini na to področje vnesel malo več reda in pravne varnosti za delavce," poudarja sekretar območnega odbora Sindikata delavcev v trgovini.

V Maribor prihajajo tuji trgovci

V Mariboru odpira svoje poslovalnice vse več tujih trgovskih podjetij. Kljub temu, da mariborski trgovci stokajo zaradi upada kupne moči v mestu, je svoj prihod napovedala tudi multinacionalna trgovska družba Interspar, ki namerava v Mariboru postaviti ogromen trgovski center, ki bo največji v severovzhodni Sloveniji. Ali se mariborski trgovci ustrezno pripravljajo na tujo konkurenco? "Tuje konkurence se bolj bojijo direktorji in lastniki zasebnih trgovin. Kakor kaže, pa se nanjo še niso začeli temeljito pripravljati. Delavci pa se tolažijo, da tudi tuja trgovska podjetja brez

dobrih in prizadevnih trgovcev ne bodo mogla poslovati. Interspar je denimo že napovedal, da bo v novem trgovskem centru zaposlil okoli 400 trgovcev. Mnogi delavci v trgovini, ki so sedaj brezposelni ali pa so nezadovoljni na svojem delovnem mestu, vidijo v tem priložnost zase. Seveda pa je vprašanje, ali bodo tujci svoje obljube uresničili."

Res pa je, da se tudi trgovcem, ki delajo pri tujih delodajalcih, ne cedita med in mleko. "V trgovinah, ki so v lasti tujcev, praviloma ne delujejo sindikalne organizacije, zato težko spremljamo, kako tujci spoštujejo pravice delavcev," pravi Murko.

"Sicer pa je ta trenutek tudi za delavce v trgovini najbolj pomembno, kako se bodo končala pogajanja o splošni in panožnih kolektivnih pogodbah. Trgovci bi si morali izboriti višje izhodiščne plače, saj morajo imeti za svoje delo ustrezno izobrazbo, delati morajo deljen delovni čas, velikokrat morajo dežurati in podobno," je prepričan Jože Murko.

T. K.

BIVŠI TAMOVCI SO PO LETU DNI DOBILI V STEČAJNEM POSTOPKU POPLAČAN PRVI DEL PREDNOSTNIH TERJATEV

Bivši delavci in sedanji upniki Tama so dobili v stečajnem postopku za delniško družbo Tam prvo poplačilo svojih terjatev. Stečajni upravitelj jim je skladno s 160. členom zakona o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji izplačal neizplačano plačo za maj leta 1996 do višine izhodiščne plače po kolektivni pogodbi. Gre za prednostno poplačilo, ki bremeni stroške stečaja.

Preko 7000 bivših delavcev delniške družbe Tam in odvisnih družb je v stečajnem postopku prijavilo terjatve (velika večina delavcev je to storila s pomočjo Sindikata kovinske in elektroindustrije ter službe pravne pomoči pri območni organizaciji ZSSS za Podravje) za premalo izplačane plače od maja 1991 do maja 1995. Ker so bili po tem datumu vsi delavci poslovnega sistema zaposleni v delniški družbi Tam, so terjatve za premalo izplačane plače od maja 1995 do maja 1996 vključno z neizplačano majsko plačo vložili v stečajnem postopku za delniško družbo Tam. Tokrat so torej bivši tamovci dobili poplačan le delček svojih skupnih terjatev, ki sodijo po zakonu med prednostne. Povejmo še to, da so imeli pristojni za izplačilom kar nekaj težav, saj so se mnogi delavci preselili, nekateri so odšli v tujino, nekaj pa jih je tudi umrlo, dedni postopki pa še niso sproženi oziroma končani.

Sicer pa je bil pred nedavnim na Okrožnem sodišču v Mariboru drugi narok za preizkus terjatev v stečajnem postopku za delniško družbo Tam. Upniki so vložili preko 4600 terjatev v skupni vrednosti 53 milijard tolarjev. Stečajni upravitelj je priz-

nal le za 36 milijard terjatev, preostale pa preroka. Stečajni upravitelj je sodišču tudi predlagal, da bi združili vse stečajne postopke v poslovnem sistemu Tam. Sedaj poteka šestnajst ločenih stečajnih postopkov za delniško družbo Tam in za vsako odvisno družbo posebej. Po mnenju stečajnega upravitelja bi z združitvijo vseh šestnajstih stečajnih postopkov zmanjšali stroške in upnikom zagotovili enakomerno poplačilo dolgov.

Stečajni upravitelj v delniški družbi Tam Milan Žagar je s svojim stališčem seznanil tudi podpredsednika slovenske vlade Marjana Podobnika in štiri ministre ob njihovem obisku v Mariboru. Žagar je Podobnika tudi vprašal, zakaj država ne pošlje na narok svojega predstavnika, saj ji je poslovni sistem Tam dolžan za vnovčene garancije blizu 20 milijard tolarjev. Vse, česar država ne bo izterjala iz stečajne mase, bo padlo na ramena davkoplačevalcev.

Upniki Tama v stečaju so na naroku izvolili tudi devetčlanski upniški odbor. Bivše Tamove delavce, ki so člani ZSSS zastopa v upniškem odboru Drago Gajzer, ki je hkrati tudi predsednik upniškega odbora. Delavce, člane neodvisnih sindikatov, zastopa Vladimir Pajek, Novo Kreditno banko Maribor Drago Pišek, zavarovalnico Triglav iz Ljubljane Miran Šubič, ministrstvo za finance, ministrstvo za delo in carinsko upravo Adela Kancler-Lešnik, SKB iz Ljubljane Boštjan Fajš, firmo Gazcompletimpeks Marjetica Nosan, Creditanstalt Anja Rismal in Agencijo za sanacijo bank in hranilnic Andreja Vran.

T. K.

Po sledih ankete o zaposlovanju na Gorenjskem

MANJ DELA ZA MANJ IZOBRAŽENE

Na Območni enoti Kranj Republiškega zavoda za zaposlovanje so za letošnje leto ugotavljali namere podjetij glede zaposlenosti in zaposlovanja. Med anketiranimi podjetji je bilo 31 odstotkov družbenih podjetij, 33 odstotkov zasebnih, 11 odstotkov mešanih in 3 odstotki drugih. Ugotavljali pa so obseg načrtovanih zaposlitev v tem letu, poklice, katerih pridobivanje je težavno, ter obseg potreb po sezonskem zaposlovanju. Ugotavljali so tudi število in strukturo trajno presežnih delavcev ter predvidene načine razreševanja tega problema. Zbrali so tudi podatke o številu zaposlenih invalidov in obsegu pričakovanih upokojitev v tekočem letu. Anketa je služila tudi zbiranju podatkov o obsegu pogodbenega in nadurnega dela v minulem letu. Odziv na vprašalnik je bil dober, saj je odgovorilo 64 odstotkov vprašanih podjetij, v teh podjetjih pa je bilo 93 odstotkov v anketiranih organizacijah zaposlenih delavcev.

Na Gorenjskem so največje zmanjšanje zaposlenosti doživljali v letih 1991 in 1992, pretežno zaradi izgube trgov. Kasneje se je število zaposlenih zniževalo v zmernejšem tempu, kot posledica prestrukturiranja podjetij in lastniških procesov. Za letošnje leto so podjetja v anketi napovedala 4,5-odstotno znižanje zaposlenosti, pri čemer naj bi se ta zmanjšala v gospodarstvu za 5,2 odstotka, v negospodarstvu pa za pol odstotka. Ali se tudi letos kot lani napovedi iz ankete ne bodo uresničile? Lani so podjetja v enaki anketi napovedala 4,2-odstotno zmanjšanje zaposlenosti, pri tem pa v gospodarstvu 5,2-odstotno zmanjšanje, v negospodarstvu pa povečanje za 0,6 odstotka. V

resnici se je zaposlenost na Gorenjskem lani zmanjšala le za 1,2 odstotka (v gospodarstvu za 1,8 odstotka), v negospodarstvu pa se je povečala za 1,3 odstotka). Letošnje napovedi so slabše od laniških na Gorenjskem in slabše od napovedi za vso državo. V Sloveniji naj bi se zaposlenost v gospodarstvu znižala za 3,2 odstotka, v negospodarstvu pa za 1,1 odstotka povečala.

Po napovedih za letos po vseh gorenjskih upravnih enotah Republiškega zavoda za zaposlovanje pričakujejo upad zaposlenosti. V jeseniški pričakujejo 3,1-odstotno znižanje, kranjski in škofjeloški 3,7-odstotno, v radovljjski pa 4,8-odstotno znižanje zaposlenosti. V upravni enoti Tržič pa naj bi se za-

poslenost zmanjšala kar za 14,6 odstotka.

Po dejavnostih naj bi se letos na Gorenjskem najbolj, za 7,7 odstotka, zmanjšalo število zaposlenih v industriji, v gozdarstvu za 3,4 odstotka, v ostalih dejavnostih pa večinoma za manj kot za odstotek. Povečanje zaposlenosti pričakujejo v obrti in osebnih storitvah, in sicer za 0,3 odstotka ter v stanovanjski in komunalni dejavnosti, za 1,3 odstotka. Od negospodarskih dejavnosti pričakujejo upad zaposlenosti v izobraževanju, znanosti in kulturi (za 0,6 odstotka) ter v zdravstvu in socialnem varstvu (za 1,7 odstotka). V javni upravi, skladih, združenjih in organizacijah pa so napovedali za 2,2 odstotka večjo zaposlenost. Lani se je zaposlenost povečala v sedmih od enajstih gospodarskih dejavnosti ter v vsem negospodarstvu.

Med tistimi, ki bodo letos na Gorenjskem ob delo, bo največ takih z najnižjimi stopnjami izobrazbe. Značilno bo tudi zaposlovanje za določen čas, zlasti pripravnikov, saj bodo delodajalci kar 69 odstotkov pripravnikov zaposlili za določen čas. Zmanjšalo pa se bo zaposlovanje strokovnih kadrov za določen čas. Anketirana podjetja so izjavila, da nameravajo letos zaposliti skupno 1699 ljudi, med njimi bo največ, 78 odstotkov ali 1318 delavcev, preostali pa bodo pripravniki (dobra petina vseh na

novi zaposlenih). Največ, preko 600 ljudi, bi na nanovo zaposlili na območju kranjske enote Republiškega zavoda za zaposlovanje, v Radovljici pa preko 400. V gospodarstvu bodo vzeli prek 84 odstotkov vseh na novo zaposlenih, pri tem pa industrija kar 39 odstotkov vseh novih zaposlenih. Precej nameravajo zaposliti v obrti in gradbeništvu ter v gostinstvu in turizmu. Primerjava s prejšnjimi leti kaže, da je zaposlovanje ljudi s prvimi štirimi stopnjami izobrazbe v upadanju.

Gorenjska podjetja so v anketi napovedala 1277 presežnih delavcev, toda zdaj že kaže, da jih bo vsaj 200 več. Več kot 90 odstotkov med njimi ne bo imelo višje izobrazbe od pete stopnje. Skoraj polovica teh bo imelo prvo ali drugo izobrazbeno stopnjo. Največ, 62 odstotkov, jih bo v industriji. Podjetja pa tudi iščejo kadre: najtežje je na Gorenjskem pridobiti mizarje, tesarje, kuharje in natakarje med delavci s četrto stopnjo izobrazbe, od višje izobrazbenih podjetja izpostavljajo kot zaželene poklice elektrotehniko, računalniškega tehniko, receptorja, učitelja jezikov, vzgoje, inženirje gradbeništva, profesorja jezika s književnostjo, profesorja matematično-naravoslovnih predmetov slovenskega jezika, diplomirane inženirje elektrotehnike, za organizacijo in tehnologijo dela in še koga.

N. L.

Redno letno poročilo varuha človekovih pravic

Varuh človekovih pravic je državnemu zboru poslal drugo letno poročilo. Njegova temeljna ugotovitev je, da delovanje pravne države ni zadovoljivo in da pri problemih, ki jih je zaznal predlani, ni bistvenega izboljšanja. Pravna varnost, ki naj bi bila temeljna postavka pravne države, je močno omajana. Razlog za takšno stanje je v nedodelanem in nestabilnem pravnem redu, nerazumno dolgotrajnih in neučinkovitih postopkih pristojnih organov. Slabo stanje je tudi posledica dela organov, ki pogosto ni skladno z načeli pravne države. Po mnenju varuha človekovih pravic nepravilnosti in pomanjkljivosti, ki jih ugotavlja, povzročajo težave znatnemu številu naših državljanov.

Ivan Bizjak

ŠE SLABŠE KOT LETO POPREJ

DELOVNOPRAVNE ZADEVE

Tudi v to poročilo bi lahko zapisali vse ugotovitve in tudi posamezne vrste pobud, ki so bile zapisane v poročilu za leto 1995. Prav v nobenem segmentu področja delovnih razmerij, zaposlovanja in zavarovanj za primer brezposelnosti ne moremo zaznati izboljšav glede na predhodno leto. Novi so le nekateri problemi, s katerimi se srečujejo delavci.

Pogostnost kršitev zakonov in kolektivnih pogodb delodajalcev v škodo pri njih zaposlenih delavcev, izražena v številu posredovanih pobud, je nekoliko manjša kot v predhodnem letu. Še vedno pa gre za kršitve, ki za prizadete delavce v večini primerov pomenijo vodenje dolgotrajnih postopkov za uveljavitev njihovih pravic. Hkrati pa te kršitve mnogokrat povzročijo neznosne stiske za delavce, saj ostanejo brez vsake socialne varnosti. Te dodatno povzročajo še okoliščina, da po že tako dolgo trajajočem postopku ne morejo uveljaviti pravic, ki so jim priznane z dokončnimi ali pravnomočnimi odločbami oziroma sodbami. Tako v primeru plačilne nesposobnosti (insolventnosti) delodajalca ne morejo doseči poplačila terjatev, delodajalca ne pride tudi v primerih, ko je nad delodajalcem uveden stečaj. So pa tudi primeri, ko delodajalec preprosto ne izpolni obveznosti, ki izhaja iz pravnomočne sodbe, kot je obveznost, da delavca pozove na delo, ker je bilo odločeno, da mu delovno razmerje ni prenehalo.

Delovna razmerja

Nesklepanje pogodb o zaposlitvi

Zakon o delovnih razmerjih določa, da delavec ne more začeti delati v organizaciji oziroma pri delodajalcu, če ni sklenil pogodbe o zaposlitvi. Sklenitev te pogodbe je konstitutivni element delovnega razmerja. Zakon sam ne določa vsebine pogodbe o zaposlitvi, to vsebino določa splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo in kolektivna pogodba za negospodarske dejavnosti v Republiki Sloveniji.

V enem od obravnavanih primerov je bila pobudnica v postopku izbire kandidatov za sklenitev delovnega razmerja sicer izbrana, vendar ji ni bila dana v podpis pogodba o zaposlitvi. Vročeno ji je bilo le obvestilo, da naj določenega dne začne delati. Tega ni storila, zato je delodajalec šel, da delovno razmerje ni bilo sklenjeno. Iz poročila inšpekcije dela o opravljenem inšpekcijskem nadzoru, za katerega smo zaprosili, je bilo razvidno, da je delodajalec tudi v drugih podobnih primerih ravnal enako. Izbrani delavci so začeli delati na delovnem mestu, na katero so bili izbrani, z delodajalcem pa niso sklenili pogodbe o zaposlitvi. Inšpektor za delo je izdal odločbo, s katero je naložil delodajalcu, da zagotovi izvajanje zakona.

Zloraba delovnega razmerja za določen čas

Zakon o delovnih razmerjih natančno določa primere, ko se z delavcem lahko sklene delovno razmerje za določen čas. Negotove tržne razmere, veliko povpraševanje po delu in druge okoliščine so razlogi, da delodajalci čedalje pogosteje sklepajo delovna razmerja za določen čas

tudi v primerih, ki jih zakon ne predvideva. Po preteku časa, za katerega so sklenili delovno razmerje, delodajalec ponovno sklene delovno razmerje za določen čas z istimi delavci in praviloma za enak čas. To pri delavcih povzroča negotovost in še večjo podrejenost delodajalcu. V takih primerih delavci ne sprožajo ustreznih postopkov za ugotovitev kršitve predpisov, ker se bojijo, da lahko izgubijo tudi zaposlitev za določen čas.

V številnih navedenih primerih bi bilo moč oceniti, da gre za zlorabo instituta delovnega razmerja za določena časa. V teh primerih je praviloma možno ukrepati šele potem, ko delavcu preneha delovno razmerje z iztekom časa, za katerega je bilo sklenjeno, delodajalec pa ne sklene nove pogodbe o zaposlitvi. Šele takrat si delavec upa upoštevati naš nasvet, naj sproži postopek za varstvo pravic oziroma s sodnim varstvom svojih pravic, v katerih dokazuje, da že ob sklenitvi delovnega razmerja za določena časa niso obstajali zakoniti razlogi za sklenitev takega delovnega razmerja.

Nobenih ovir pa ne vidimo, da v primerih očitnih zlorab instituta delovnega razmerja za določen čas ne bi ukrepala inšpekcija za delo. Po zakonu bi lahko izdala odločbo, s katero bi naložila delodajalcu, da zagotovi izvajanje zakona, da torej z delavcem sklene delovno razmerje za nedoločeno čas.

Sofinanciranje pripravništva

V odvisnosti od razpoložljivih sredstev, namenjenih za izvajanje programov zaposlovanja, ima delodajalec, ki zaposli pripravnika, možnost, da se mu iz teh sredstev nadomesti del pripravnikove plače. Ker so ta sredstva omejena, je Republiški zavod za zaposlovanje določil dodatne pogoje in merila za uveljavitev sredstev za sofinanciranje zaposlitev pripravnikov. Eden teh pogojev je tudi, da je bil pripravnik najmanj eno leto prijavljen na zavodu kot iskalec zaposlitve.

Navedena ureditev je bila sprejeta, da bi pospešili zaposlovanje pripravnikov. V praksi pa se ta ureditev tudi zlorablja, saj delodajalci kljub izraženi potrebi po zaposlitvi praviloma ne zaposlijo pripravnika, ki ne izpolnjuje pogojev za sofinanciranje njegove zaposlitve. V takih primerih tudi inšpekcija za delo ne more ukrepati, saj ne gre za kršitve zakona ali drugih predpisov.

Razrešitev trajnih presežkov

Posredovane pobude, povezane s postopki ugotavljanja in razreševanja trajnih presežkov, se nanašajo zlasti na tri večje sklope problemov:

- varstvo delovnih invalidov glede prenehanja delovnega razmerja
- prevzem delavcev v drugo organizacijo oziroma k delodajalcu
- upoštevanje delovne dobe pri izračunu odpravnine

Zakon določa, da delavcu invalidu, ki ne izpolnjuje pogojev za invalidsko pokojnino, lahko preneha delovno razmerje le z njegovim soglasjem ali če se mu zagotovi sklenitev delovnega razmerja za nedoločeno čas na ustreznem delovnem mestu v drugi organizaciji oziroma pri delodajalcu. Če mu tega ni mogoče zagotoviti, mu organizacija oziroma delodajalec lahko odredi čakanje na delo. V tem času ima delavec pravico do nado-

mestila plače v višini denarnega nadomestila, ki bi mu pripadalo kot brezposelnemu delavcu po predpisih o zavarovanju za primer brezposelnosti.

Večkrat to varstveno določilo delodajalci uporabijo tako, da na najpreprostejši način navidezno izpolnijo svoje obveznosti do invalida. Namesto da bi vendarle preverili vse možnosti za razporeditev delavca invalida na delovno mesto, ki ustreza preostalem delovnim zmoglostim delavca, izvedejo postopek za ugotavljanje presežnih delavcev. Skladno s sprejetim programom med trajno presežne delavce uvrstijo delavce invalide in zanje sprejmejo ukrep čakanja na delo.

V opisanih primerih tudi inšpekcijski nadzor ne more ugotoviti formalne kršitve delovne zakonodaje, ker ne gre za ravnanje v nasprotju z zakonom; res pa je, da to ravnanje ni skladno z namenom določb, ki varujejo trajnost delovnega razmerja delovnih invalidov.

Prenehanje delovnega razmerja s soglasjem invalida

Delavcu invalidu delovno razmerje lahko preneha, če sam soglaša s tem. Delodajalec je zavezan delavca pisno opozoriti na posledice prenehanja delovnega razmerja z njegovim soglasjem. Zavarovanja za primer brezposelnosti namreč delavec invalid ne more uveljaviti, če je dal pisno soglasje k sklepu o prenehanju delovnega razmerja. V primeru pobudnice, ki ni mogla uveljaviti denarnega nadomestila za čas brezposelnosti, ker ji je delovno razmerje prenehalo v postopku razreševanja presežnih delavcev kljub statusu invalida III. kategorije, in je zatrjevala, da ni dala pisnega soglasja k temu sklepu, smo svetovali, naj od delodajalca zahteva izplačilo odškodnine po splošnih pravilih o odškodninski odgovornosti. Zaradi nepoznavanja zakona se namreč zoper sklep o prenehanju delovnega razmerja ni pritožila, tako da je postal dokončen in pravnomočen.

Prevzem delavcev v drugo podjetje

V več primerih so delavci pri razreševanju trajnih presežkov opustili tiste dejavnosti, v katerih so bili v pretežnem številu zaposleni delavci invalidi (čiščenje, varovanje, druge storitvene dejavnosti). Za opravljanje teh dejavnosti je bila sklenjena pogodba z zunanjim delodajalcem. Med obema delodajalcema je bila sklenjena tudi pogodba o prevzemu in delavci invalidi so sklenili pogodbe o zaposlitvi z novim delodajalcem. Novi delodajalec pa je zašel v težave, delavcem je prenehal izplačevati plače in druge osebne prejemke, celo prispevkov za socialno zavarovanje in drugih pravic. Delavci v takih primerih sami težijo k temu, da bi bil nad delodajalcem uveden stečajni postopek, kajti tako bi jim

bila vsaj začasno socialna varnost zagotovljena na podlagi predpisov o zavarovanju za primer brezposelnosti.

Višina odpravnine

Odpravnina je ena izmed pravic, ki po zakonu pripadajo delavcu, ki mu preneha delovno razmerje kot trajnemu presežku. Njena višina je med drugim odvisna od delovne dobe, ki jo je delavec dosegel pri delodajalcu. Uvedba tržnega gospodarstva ima za posledico tudi pogosto statusno preoblikovanje in lastniško spreminjanje posameznih organizacij. V primeru, ki ga je navedla pobudnica, je ta vseskozi delala na podobnem delovnem mestu v trgovski organizaciji, ki se je statusno preoblikovala, spremenila ime, tudi lastniško so se zamenjali. Pri odmeri višine odpravnine zaradi prenehanja delovnega razmerja ji je delodajalec upošteval zgolj delovno dobo pri zadnjem delodajalcu. V tem primeru je možno le to, da pobudnica s tožbo na pristojnem sodišču uveljavlja odmero odpravnine z upoštevanjem kontinuitete delovne dobe, ki jo je dosegla v organizaciji, kjer so bile izpeljane vse navedene spremembe.

Inšpekcijsko nadzorstvo nad izvajanje delovne zakonodaje

Pobudniki se v zvezi z ukrepanjem inšpekcije za delo obračajo na nas predvsem zaradi prevelikih pričakovanj glede na možnosti, ki jih ima inšpekcija. Prepričani so, da inšpekcija s svojimi ukrepi lahko nadomesti postopke za varstvo pravic pri delodajalcu in sodno varstvo pravic iz delovnega razmerja. Res je v nekaterih primerih očitnih kršitev pravic in ob nesporne dejatveni obveznosti delodajalca nerazumljivo, da inšpektor ne more izdati odločbe, ki bi bila podlaga za prisilno izterjavo delavčeve terjatve do delodajalca (neizplačan plača, niso plačani prispevki za socialno zavarovanje in podobno). Zakonska ureditev mora zagotoviti, da bo za primere nesporno ugotovljenih terjatev delavca omogočena izvršba na podlagi inšpekcijske odločbe.

Inšpekcija za delo se je zgledno odzivala na vse naše poizvedbe, ki smo jih opravili v zvezi s pobudami, ki so se nanašale na kršitve pravic iz delovnega razmerja. Večinoma je šlo za primere nepravilnega ravnanja delodajalca, o katerem je bila inšpekcija tudi že obveščena oziroma ga je že sama zaznala, nekajkrat pa je bila inšpekcijski ogled opravljen po naših poizvedbah. V vseh ugotovljenih primerih nezakonitega ali nepravilnega ravnanja je inšpekcija za delo izdala delodajalcem ureditvene odločbe skladno s pristojnostmi opravila nadzor o izvršitvi teh odločb ter v številnih primerih podala zoper delodajalca predlog sodniku za prekrške.

Začasne odredbe v delovnih sporih

Tožnik v delovnem sporu predlaga izdajo začasne odredbe, da bi si tako zagotovil hitro in učinkovito pravno varstvo. Če pa odločanje o začasni odredbi pomembneje vpliva na čas odločanja o glavni stvari, potem je namen sodnega odločanja o začasni odredbi izjalovljen.

Zasledili smo primer, da je bilo v sporu zaradi disciplinskega ukrepa prenehanja delovnega razmerja odločanje o predlagani začasni odredbi končano šele s pritožbeno odločitvijo po dveh letih od vložitve predloga. Dolgotrajno odločanje o začasni odredbi pa je povzročilo, da sodišče še v četrtem letu od vložitve tožbe ni pričelo obravnavati in odločati o glavni stvari, pa čeprav spor zaradi prenehanja delovnega razmerja terja prednostno sodno odločanje.

O predlogu za izdajo začasne odredbe bi moralo sodišče po 19. členu zakona o delovnih in socialnih sodiščih odločiti najkasneje v treh dneh. Ta rok je sicer instrukcijski, vendar je zakonski procesni rok. Neupoštevanje zakonskega določila, da je treba o predlogu za izdajo začasne odredbe odločiti brez odlašanja, najkasneje pa v treh dneh, tako pomeni kršitev zakonske norme. Opažamo, da sodišča ta zakonski rok le redko spoštujejo, saj zbiranje gradiva in v tej zvezi različna nujna procesna dejanja terjajo svoj čas. Praksa kaže, da se je zakonodajalec očitno odločil za prekratek rok, ki sodniku le redko dopušča dovolj časa, da lahko o predlogu za izdajo začasne odredbe odloči ob upoštevanju vseh pravnorelevantnih dejstev.

Zgornje besedilo je del varuhovega poročila o delovnopравниh zadevah. Ugotovitve so zanimive tudi zato, ker se v veliki meri skladajo s problemi prizadetih delavcev, ki iščejo pomoč pri sindikatih in njihovih pravnih službah. V eni od točk varuhovega poročila piše, da brezplačna pravna pomoč kot državni projekt še ni izpeljana. Ker si številni ljudje ne morejo privoščiti plačevanja odvetniških storitev, niso deležni sodnega varstva. Za zaposlene je torej edini izhod članstvo v sindikatih; Svobodni sindikati imajo glede tega kar nekaj prednosti.

SLOSADOVI DELAVCI IN ŠTAJERSKI KMETJE SI LAHKO S KOREKTNIM SODELOVANJEM DOLGOROČNO ZAGOTOVIJO SOCIALNO VARNOST

štajerski sadjarji in kmetje. Kmetom se torej višnje in jabolka splača saditi, saj s prodajo pridelka ne bodo imeli problemov.

Če se bodo Slosadovi razvojni načrti uresničili, bo to podjetje jeseni zagotavljalo vsaj skromen zaslužek več tisoč zlasti kmečkim ter polkmečkim in poldelavskim družinam v severovzhodni Sloveniji. Po drugi strani pa bo uspešno sodelovanje Slosada s kmeti in drugimi proizvajalci jabolk in višenj zagotavljalo dolgoročno socialno varnost Slosadovim delavcem. "Delovni kolektiv Slosada izjemno korektno opravlja svoje naloge. Organizacijska kultura je na visoki ravni, prav tako pa delavci čutijo veliko pripadnost podjetju," pravi Rovere. "Kljub težavam podjetja delavcem zagotavlja plače po kolektivni pogodbi. Plače bi sicer lahko po kolektivni pogodbi v dogovoru s sindikatom znižali za 5 odstotkov, vendar bi se za takšen ukrep odločili samo v skrajni sili. Prizadevamo si, da bi delavcem zagotovili dovolj dela in s tem njihovim družinam dolgoročno zagotovili socialno varnost."

Obetavni načrti

Kako pa je z odkupno ceno? Ali lahko Slosad denimo že danes garantira, kakšna bo cena industrijskih in kmečkih jabolk jeseni? To vprašanje je za kmete in druge proizvajalce izjemno pomembno. "To žal ni mogoče, saj ne vemo, kakšna bo cena jabolčnega koncentrata na svetovnem tržišču v naslednjem letu. Vendar pa bo Slosad svojim dobaviteljem, ki se bodo s Slosadom povezali dolgoročno, omogočil vpogled v poslovne knjige. Za njih ne bomo imeli nobenih skrivnosti. Cena jabolk bo torej odvisna od cene jabolčnega koncentrata na svetovnem trgu, kar je tudi edino realno. Če nam bo s skupnimi močmi s sadjarji, lokalnimi skupnostmi in državo uspelo oblikovati rizične sklade, pa bo mogoče tudi odkupne cene določiti dolgoročneje," poudarja Franc Rovere.

Kakorkoli že, načrti Slosada so za delavce v tem podjetju ter za štajerske sadjarje in kmete obetavni. Ponujajo jim priložnost, da s skupnimi močmi povrnejo štajerskemu sadjarstvu in predelavi nekdanjo veljavo, sebi pa dolgoročno zagotovijo delo, zaslužek in socialno varnost.

T. K.

Franc Rovere: Slosad bi moral v naslednjih letih poslovati s solidnim dobičkom

trata. Kdor bi počakal, bi torej dobil več," pravi Rovere. "Možnosti za različne oblike dolgoročnega sodelovanja, ki bi bilo v interesu pridelovalcev sadja in našega podjetja, pa je še veliko."

Lani so v Slosadu odkupili 8000 ton industrijskih in kmečkih jabolk ter 500 ton višenj. "Za leto načrtujemo, da bomo odkupili 12.000 ton jabolk in tisoč ton višenj," pravi Franc Rovere.

Sodelovanje - pot do socialne varnosti delavcev in kmetov

Glede na to, da lahko v Slosadu predelajo letno 14 do 15 tisoč ton jabolk in nekaj tisoč ton višenj, si kmetom in drugim proizvajalcem jabolk in višenj na Štajerskem ob takšni poslovni politiki Slosada v jeseni ne bo več treba razbijati glave, kam s sadjem. Slosad lahko odkupi vsa industrijska in kmečka jabolka in višnje, kolikor jih bodo v naslednjem obdobju pridelali

dste pa naj bi dodala tudi država. Lastniki teh skladov bi bili seveda tisti, ki bi v njih vlagali sredstva. S takšnimi skladi bi stabilizirali pogoje gospodarjenja v sadjarstvu, ki so zaradi pezebe, toče in drugih okoliščin zelo nestabilni," pojasnjuje Franc Rovere.

Model organiziranja sadjarjev in Slosada na lokalni ravni so predstavniki podjetja že predstavili največjim pridelovalcem ter kmetijskim zadrugam in kombinatom na tem koncu Slovenije. "Naši predlogi so naleteli na ugoden odmev," pravi Rovere.

Dolgoročno sodelovanje s sadjarji

Pridelovalcem sadja, ki se bodo s Slosadom vezali dolgoročno, bo podjetje skušalo pomagati, kolikor bo v njegovi moči. Tisti pridelovalci, ki bodo pridelovali konzumno sadje, vendar bodo imeli sklenjene dolgoročne pogodbe tudi s Slosadom, bodo imeli nekoliko manj ugodnosti. Z dobavitelji, ki bodo vozili sadje v Slosad le naključno, pa bo imelo podjetje zgolj normalne tržne odnose. Za njih denimo spomladi tudi ne bo prešlo jabolk, ampak le za pridelovalce iz prve in druge skupine. Verjetno bodo imeli pridelovalci, ki se bodo s Slosadom vezali dolgoročno, ugodnejše pogoje tudi pri hlajenju in skladiščenju sadja in podobno. Zanimivo je tudi to: čim več sadja bo pridelovalec prodal Slosadu, tem večji cenovni dosegel. "S pridelovalci sadja smo se pripravljeno pogoditi tudi tako, da bi bili z določenim odstotkom udeleženi v ceni jabolčnega koncentrata. Čim več bi Slosad zanj iztržil zanj, tem več bi dobili. V tem primeru bi morali pridelovalci na plačilo čakati toliko časa, da bi Slosad realiziral prodajo koncen-

Nosilni program - predelava jabolk in višenj

Nosilni program Slosada torej ostaja predelava kmečkih in industrijskih jabolk. Nabavljali bodo le doma, prodajali pa bodo zlasti na zahodna tržišča, kjer so njihovi aromatični jabolčni koncentri izredno cenjeni.

V Slosadu se zavedajo, da bodo lahko povečali odkup in predelavo kmečkih in industrijskih jabolk na Štajerskem samo, če bodo delali z roko v roki s sadjarji. "Če bo šlo dobro sadjarjem, bo šlo dobro tudi nam - in obratno!" poudarja direktor Slosada.

Slosadovi strokovnjaki ugotavljajo, da možnosti za sadjarstvo na Štajerskem še niso izkoriščene. Zato bodo sadjarjem pomagati povečati proizvodnjo industrijskih jabolk, ki jih je mogoče pridelati z manj škropljenja in dela ter potemtakem tudi z manjšimi stroški. "Za nas pa so še posebej pomembne stare vrste kmečkih jabolk, ki dajejo jabolčnemu koncentratu posebno aromo in kvaliteto," poudarja Rovere.

Rizični skladi

Da bi dosegel zastavljene cilje, se bo Slosad skušal dolgoročno povezati s sadjarji, zadrugami, kombinati, pospeševalnimi službami in drugimi dejavniki. "Bolj kot za enkratno sodelovanje s sadjarji oziroma njihovimi organizacijami smo zainteresirani za dolgoročno sodelovanje. To pomeni, da smo pripravljene z njimi načrtovati skupno strategijo razvoja sadjarstva in predelave na Štajerskem. S skupnimi močmi bi lahko oblikovali tudi nekakšne rizične sklade, ki bi delovali na lokalni ravni. V te sklade bi dajali sredstva ob dobrih letinah, ob slabih letinah pa bi iz njih črpali, nekaj sre-

rešiti, vendar le, če bo Merkator kot lastnik reprogramiral svoje terjatve do podjetja. S tem bi zagotovil obratna sredstva za jesenski odkup sadja in sredstva za razreševanje 40 trajno presežnih delavcev v podjetju. Vodstvo Merkatorja je na to pristalo, zato je sanacija podjetja že v teku. Podjetje doživlja kadrovske preno-ve, pripravili pa smo tudi novo organizacijsko shemo in razvojno strategijo Slosada," poudarja Rovere. "Ocenjujemo, da lahko letošnje leto zaključimo s pozitivno ničlo ali pa morda celo s skromnim dobičkom. To bi bil za lastnika dober znak, da se je splačalo truditi in vlagati sredstva v rešitev podjetja. Že v naslednjih letih pa bi po naših ocenah Slosad moral poslovati s solidnim dobičkom."

"Pri sanaciji podjetja smo izhajali iz spoznanja, da ustvari Slosad 80 odstotkov prihodkov s sadjem in da 80 odstotkov sadnih koncentratov in višenj za čokoladno industrijo izvozi na zahtevno zahodno tržišče. Zato smo se odločili, da bomo opustili vse, kar ne sodi v osnovni program. Tako se bo Slosad v bodoče ukvarjal samo s predelavo sadja (to pomeni s proizvodnjo jabolčnega koncentrata iz industrijskih jabolk) in s proizvodnjo višenj v alkoholu za čokoladno industrijo. Ohranili bomo tudi logistiko (hlajenje in skladiščenje prehrabnih proizvodov), pretovarjanje, komisijoniranje, prepakiranje in špedicijo. Ker je podjetje pred kratkim vložilo velika sredstva v proizvodnjo sirupov, bomo ohranili tudi to dejavnost, čeprav bo verjetno v letošnjem letu ta program posloval z minimalno izgubo. Velike rezerve imamo zlasti na področju logistike, saj s to dejavnostjo ustvarjamo le 10 odstotkov prihodkov," pravi Franc Rovere.

V Merkatorju Slosadu so pripravili program prenove podjetja

Podjetje Merkator Slosad iz Bohove pri Mariboru, ki vsako jesen na Štajerskem od kmetov in drugih proizvajalcev odkupi več tisoč ton jabolk in višenj, je pred časom zabredlo v težave. Zato je poslovni sistem Merkator, ki je lastnik podjetja, konec lanskega leta imenoval novo vodstvo, ki je že pripravilo program prenove Slosada. Da bi kaj več izvedeli o poslovanju in načrtih tega podjetja, smo se pogovarjali z direktorjem Francem Roverjem.

Novi razvojni program

"V Slosadu je bilo konec lanskega leta zaposlenih 88 delavcev, podjetje pa je poslovno leto končalo z 92 milijoni tolarjev izgube, kar za tako majhen kolektiv ni majhna izguba," pravi Franc Rovere. "Podjetje je imelo preveč programov, poleg tega pa je bilo tudi slabo organizirano in vodeno. Tako se je Slosad ukvarjal poleg svojega osnovnega programa še z odkupom gozdnih sadežev in divjačine, s trgovino, skladiščenjem in še bi lahko naštevali. Izbor programov je bil preširok, zato podjetje vseh programov ni obvladovalo ne v strokovnem in ne v finančnem smislu."

"Že lani decembra je novo vodstvo ukinilo program trgovine. Vodstvo podjetja smo na novo ekipirali in začeli delati pri programu prenove, ki smo ga pripravili do sredine februarja. Program je vodstvo Merkatorja že obravnavalo in odobrilo, predstavili pa smo ga tudi odboru za kmetijstvo državnega zbora in ministrstvu za kmetijstvo," pravi Rovere.

"Še preden smo začeli pripravljati program prenove podjetja - torej že lani decembra - smo ugotovili, da je v Slosadu preveč zaposlenih delavcev. Stroški dela so v strukturi stroškov znašali kar 28 odstotkov. Zato smo takoj poslali na čakanje 32 delavcev, za katere je bilo očitno, da jih ne potrebujemo. Danes so ti delavci še vedno na čakanju, delo v podjetju pa teče nemoteno," pravi Rovere.

"Po temeljiti oceni razmer smo ugotovili, da je Slosad mogoče

Kako sodna praksa rešuje spore v zvezi s trajnimi presežki delavcev (5)

Glavno merilo ugotavljanja presežnih delavcev je delovna uspešnost, vsa druga merila so le korekcijska. Poleg meril, ki jih določa zakon, je mogoče uporabljati še druge. Ti so lahko določeni v kolektivni pogodbi in splošnem aktu delodajalca. Bistveno pa je, da jih med postopkom ugotavljanja presežnih delavcev in zaradi njega ni mogoče spreminjati.

Piše: mag. Aleksej Cvetko

Za delovne invalide II. in III. kategorije, ki lahko uveljavijo nadomestilo plače za čas čakanja na razporeditev oziroma zaposlitev na drugem ustreznem delu po določbah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 12/92, 5/94 in 7/96), je problem nekoliko drugačen. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju v 124. členu določa, da ima pravico do nadomestila plače za čas čakanja na razporeditev oziroma zaposlitev tudi delovni invalid, ki mu je delovno razmerje na drugem ustreznem delu prenehalo neodvisno od njegove volje. Če je dal soglasje za prenehanje delovnega razmerja, je s tem izrazil svojo voljo in tako ne bi imel pravice do nadomestila plače iz tega naslova. Vprašanje pa je, ali lahko uveljavijo pravico do nadomestila plače za čas čakanja na drugo ustrežno delo, če mu je delovno razmerje kot trajno presežnemu delavcu prenehalo nezakonito, ker ni dal pisnega soglasja, vendar zoper sklep o prenehanju delovnega razmerja ni vložil ugovora in uveljavljal sodnega varstva pravic. Glede tega je je revizijsko sodišče zavzelo stališče, da domneva, da je delavec soglašal s prenehanjem delovnega razmerja, če ni vložil ugovora zoper sklep ne more biti sprejemljiva v vsakem primeru. V posameznem primeru je treba ugotovljati pravo voljo in na podlagi ugotovitev zavarovancu priznati pravico do nadomestila plače ali pa jo zavrniti (sklep VS RS, VIII Ips 93/96).

Vprašanje, ki se pogosto pojavlja, je tudi, kdaj mora nastati invalidnost, da delavec invalid lahko uživa zaščito, ki mu jo nudi določba 36. d člena zakona o delovnih razmerjih. Invalidnost mora biti ugotovljena v času odločanja o presežnih delavcih, kar pomeni, da mora biti delavec spoznan za delovnega invalida od pristojnega zavoda do dokončnosti sklepa o prenehanju delovnega razmerja. Če ta ni ugotovljena do takrat, delavec ne more uživati zaščite po določbi citiranega člena, to pa pomeni, da mu kot trajno presežnemu delavcu delovno razmerje lahko preneha kot drugim delavcem, brez danega soglasja (Odločba VDSS, št. 463/94 z dne 12.1.1995).

V nekaterih primerih se invalidnost ugotavlja tudi za nazaj. Zakon o invalidskem in pokojninskem zavarovanju (Uradni list RS, 12/92, 5/94 in 7/96) namreč v prvem odstavku 27. člena določa, da je invalidnost po tem zakonu podana, če nastane pri zavarovancu zmanjšanje ali izguba delovne zmoglosti za delo na delovnem mestu, na katerega je bil zavarovanec trajno razporejen pred nastankom teh sprememb, zaradi trajnih sprememb v zdravstvenem stanju, ki so posledica poškodbe pri delu, poklicne bolezni, poškodbe izven dela ali bolezni, ki jih ni mogoče odvrniti z zdravljenjem ali z ukrepi medicinske rehabilitacije. Invalidnost nastane torej ob dejanskem zmanjšanju ali izgubi delovne zmoglosti, to pa je

lahko tudi pred odločanjem pri pristojnem organu. Nova dejstva, kot je to naknadno ugotovljena invalidnost, v postopkih, ki že tečejo, so novota, ki jo je kot tako možno upoštevati samo izjemoma, če so za to izpolnjene vse predpostavke, drugače pa je možno, če so seveda odprti roki, tako dejstvo uveljavljati z obnovami postopkov.

Starejšemu delavcu, to je tistemu, ki mu do izpolnitve pogojev za upokožitev manjka do pet let, lahko preneha delovno razmerje le, če se mu zagotovi dokup zavarovalne dobe, če mu je zagotovljeno denarno nadomestilo iz naslova zavarovanja za primer brezposelnosti do izpolnitve pogojev za upokožitev ali če mu je z njegovim soglasjem zagotovljena pravica do ustrezne odpravnine. Seveda je pri izračunu, kdaj delavcu do izpolnitve pogojev za upokožitev manjka do pet let, treba upoštevati tudi morebitno dokupljeno zavarovalno dobo. Dokup te dobe je urejen v členih 214 do 216 zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, omogoča pa pod določenimi pogoji dokup dobe delavcu, katerega delo ni več potrebno zaradi nujnih operativnih razlogov, zaradi prenehanja organizacije ali zaradi stečaja ali časa zaključenega rednega šolanja na višji ali visoki stopnji in čas služenja vojaškega roka. Dokup zavarovalne dobe mora biti opravljen pred dokončnostjo odločitve o prenehanju delovnega razmerja, saj ga drugače ni mogoče upoštevati (sodba VS RS, VIII Ips 110/95 z dne 23. 4. 1996).

Kot je določeno v zadnjem odstavku 36. d člena zakona o delovnih razmerjih, lahko samo s soglasjem delavca preneha delovno razmerje delavcu z manj kot enim letom delovne dobe, obema zakoncema, ki sta zaposlena v isti organizaciji oziroma pri istem

delodajalcu, in delavcu, katerega zakonec je kot nezaposlen prijaven pri pristojnem zavodu za zaposlovanje, ter končno delavcu ali delavki samohranilki z otrokom do dveh let starosti. Pri teh veljajo za soglasje enaka pravila in možnosti uveljavljanja drugih pravic, kot to velja za delavce invalide.

Po določbi 36. e člena zakona o delovnih razmerjih preneha delovno razmerje delavcu, ki mu ni mogoče zagotoviti dela v organizaciji oziroma pri delodajalcu, po preteku šestih mesecev po dokončnosti sklepa o prenehanju delovnega razmerja. Pri realizaciji te določbe nastaja, kot je že bilo omenjeno, vrsta problemov, o katerih smo že govorili, problem paje pogosto tudi vprašanje, kdaj je sklep dokončen. Pogosta napaka je, da se za datum dokončnosti vzame sklep vročitve prvostopenjskega organa v primeru, da ni ugovora, čeprav sklep postane dokončen šele s potekom ugovorne roka, če seveda ni vložil ugovor. Dejanski datum prenehanja delovnega razmerja je ob takem upoštevanju dokončnosti napačen in največkrat v škodo delavcu.

Ker organizacija oziroma delodajalec že s sklepom o ugotovitvi trajnih presežkov odloči o prenehanju delovnega razmerja, ni po poteku šestih mesecev treba izdajati novega konstitutivnega sklepa o prenehanju delovnega razmerja. Zato tudi delavec takrat nima več možnosti ugovarjati zoper sklep o prenehanju delovnega razmerja. Vendar pa to ne pomeni, da delavec sploh nima nobene možnosti ugovora, če se na primer ne strinja z datumom prenehanja delovnega razmerja. Če gre za primer napačno določenega datuma, za katerega je delavec izvedel ali na podlagi obvestila ali na podlagi ravnanja organizacije ali delodajalca, delavec lahko ugovarja, vendar ne zoper prenehanje delovnega razmerja, ampak samo zoper datum prenehanja delovnega razmerja. Tako pravico mu dajo določbe 80. člena zakona o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja, ker gre za eno od njegovih pravic iz delovnega razmerja, ki je lahko kršena. V takem primeru mora delodajalec oziroma organizacija odločiti o ugovoru, pri čemer je treba tudi pri vložitvi takega ugovora upoštevati vse zakonske določbe, ki se uporabljajo pri vodenju postopkov.

5. junija 1997

Sindikalna lista

Prvi del

	junij 1997
1. Dnevnice	
- cela dnevnicca (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00
- polovična dnevnicca (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00
- znižana dnevnicca (od 6 do 8 ur)	1.218,00
2. Kilometrna (od 21. 3. 1997 dalje)	27,93
3. Ločeno življenje	51.098,00
4. Prenosišče - Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec	
5. Regres za prehrano	12.774,00

Drugi del

V drugem delu objavljamo povprečno plačo za obdobje oktober-december 96 kot osnovno za uveljavljanje pravic iz neposredne skupne porabe. Povprečna plača v preteklih treh mesecih v gospodarstvu Slovenije znaša 81.573 SIT.

1. Jubilejne nagrade	
- za 10 let	40.786,00
- za 20 let	61.180,00
- za 30 let	81.573,00
2. Nagrada ob upokojitvi	244.719,00
3. Solidarnostne pomoči	81.573,00

Vir: Zavod RS za statistiko

Strokovna služba ZSSS

Opomba:

Objavljena višina nagrade ob upokojitvi je rezultat kolektivnega pogajanja. Sprejeta sprememba uredbe Vlade RS o stroških, ki se priznavajo kot odhodek (Ur. l. RS, št. 7/95), pa omogoča to nagrado do višine treh bruto plač v gospodarstvu RS.

Dopolnilni podatki

V skladu z zakonom o izvajanju socialnega sporazuma za leto 1996 (Ur. l. RS, št. 34/96) v sindikalni listi objavljamo podatke, potrebne za izvajanje sporazuma:

1. Minimalna plača za mesec april, maj in junij 1997	56.781 SIT
2. Regres za letni dopust je v uspešnih podjetjih možno izplačati do višine povprečne plače v gospodarstvu za zadnje 3 mesece v bruto znesku; povprečna plača v bruto znesku za obdobje oktober-december 96 znaša	127.746 SIT

Opomba:

Kot smo že dlje časa napovedovali, se s 1. 1. 1997 podatki o plačah ne bodo prikazovali po doslej ustaljeni klasifikaciji gospodarstvo - negospodarstvo. Od 1. 1. 1997 se v Republiki Sloveniji uporablja standardna klasifikacija dejavnosti (Uradni list RS, št. 34/94, 3/95, 33/95 in 15/96). Prav zaradi tega bomo vse podatke, ki so vezani na področje gospodarstva, v sindikalni listi ohranili do uveljavitve sprememb in dopolnitev kolektivnih pogodb na sedanji ravni.

Strokovna služba

KAJ DELAJO

V območnih organizacijah

Zasavje

Srečanje pobratenih društev invalidov

Prizadevno Društvo invalidov Trbovlje, ki ga vodi dolgoletni sindikalni aktivist Rudi Janežič, je pripravilo srečanje pobratenih društev invalidov občin Ptuj, Škofja Loka, Piran, Cerknica in Trbovlje.

Najprej so organizirali delovni sestanek z župani vseh prisotnih občin in spregovorili o aktivnostih, ki jih društva vodijo za pomoč svojim članom. Še posebej so opozorili na nujnost večjih naporov, ki jih vlagajo za odpravo arhitektonskih ovir, ki v marsičem grenijo življenje najtežjim invalidom.

Na osrednji kulturni prireditvi v gledališki dvorani Delavskega doma so podelili lične plakete, ki jo je prejel tudi sekretar Območne organizacije ZSSS Zasavje Ciril Urek za večletno plodno sodelovanje med sindikatom in društvom invalidov.

Svet delavcev v SGP Zasavje

Po daljših pripravah v sindikatu in kolektivu so pretekli teden na tajnih volitvah izvolili devetčlanski svet delavcev, ki ga sestavljajo: Franjo Antolič, Rudi Tomše, Bojan Baš, Bojan Vezovišek, Andželko Petrušič, Pavle Pražnikar, Mehmed Mujagič, Dušan Bovhan in Franc Vrtačnik.

V območnem odboru sindikata delavcev gradbenih dejavnosti tako sedaj z zadovoljstvom ugotavljajo, da v vseh njihovih firmah delujejo sveti delavcev in odločno prispevajo h krepitvi soupravljanja. To je prav gotovo dobro delovno izhodišče pred bližnjim praznikom gradbincev.

Zveza svobodnih sindikatov, Območna organizacija Zasavja in Združena lista socialnih demokratov Trbovlje, Zagorje, Hrastnik

bosta v sredo, 11. junija 1997 pripravila OKROGLO MIZO

»Zasavje - regija v industrijskem zatonu«

Okrogla miza bo v predavalnici Delavskega doma v Trbovljah ob 17. uri

Razgovor bo vodil dr. Franci KRIŽANIČ z Ekonomskega inštituta Pravne fakultete v Ljubljani.

Osnova za razgovor sta ugotovitve Urada Republiške Slovenije za makroekonomske analize in razvoj v študiji »Regionalni vidiki razvoja Slovenije« in »Načrt regionalnega razvoja zasavskih občin v skladu z evropskimi standardi«, ki ga je pripravila Agencija za razvoj občine Zagorje ob Savi.

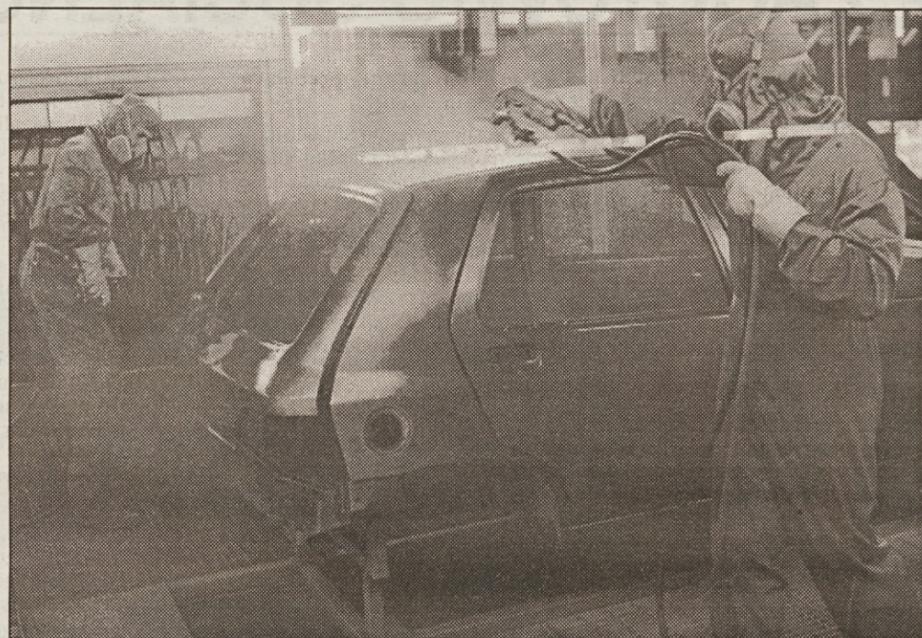
Zasavska regija je resnično regija v »industrijskem zatonu« in ugotovitve omenjenih raziskav potrjujejo pesimistične napovedi glede na možnosti razvoja.

Problemi so predvsem:

- majhnost regije po površini in po prebivalstvu in geografska izoliranost,
- demografska ogroženost,
- majhen delež kmetijstva,
- velika nezaposlenost,
- podpovprečna izobrazbena struktura,
- depimiranost prebivalstva in odsotnost pozitivnih razmišljanj o prihodnosti,
- enostransko razvito gospodarstvo in slabšanje finančnih rezultatov ter nerentabilnost gospodarstva regije,
- veliko število stečajev,
- ekološka prizadetost regije.

Naša okrogla miza prav gotovo ne bo mogla odgovoriti na vsa odprta vprašanja, upamo pa, da bo vzpodbudila razmislek o možnih poteh za izhod iz krize.

sindikalni

ŽIVCI SO NAPETI - Približno tako kot v lakirnici je te dni ozračje tudi v drugih proizvodnih prostorih novomeškega Revoza.

NAPETOST SE STOPNJUJE

Prvi otipljivi rezultat enourne opozorilne stavke, ki jo je prejšnji ponedeljek v novomeškem Revozu organiziral SKEI, je že na dlani: v ta tovarniški sindikat se je čez teden včlanilo več kot sto delavcev, ki so se z lastnoročnim podpisom zavezali, da bodo v bran svoje časti in dostojanstva šli - do konca.

Na druge rezultate pa bo treba, kot kaže, še malo počakati, saj dosedanji pogovori z vodstvom Revoza še zdaleč niso omilili njihovih stankovnih zahtev: takojšnjega prenehanja šikaniranja delavcev, ustavitve vseh groženj sindikalnim zaupnikom in onemogočanja njihovega dela, odpravo groženj delavcem po prihodu z bolniškega dopusta, konec nezakonitih premeščanj in - kajpak - nadaljevanje pogajanj o plačah in stimulacijah. Še več, za uresničitev teh zahtev so pripravljeni pritisk še stopnjevati.

Kot smo poročali že v prejšnji številki Delavske enotnosti, so se razmere v novomeškem Revozu začele stopnjevati po zaprtju Renaultove tovarne v belgijskem Vilvoordu (»kjer so imeli delavci vsaj trikrat večje plače od naših!«, Janez Jakša,

predsednik SKEI v Revozu). Del te proizvodnje so prenesli v Novo mesto, zavoljo česar sta sindikat in vodstvo podjetja sklenila dogovor o podaljšnem delovnem času popoldanske izmene za eno uro in o sobotnem

O zaostrenih razmerah v Revozu je stankovni odbor obvestil tudi osrednje sindikalno združenje vseh Renaultovih tovarn v Evropi, ki ta teden zaseda v Parizu.

delu. »A kaj, ko dodatna obremenitev prinaša mizerno plačilo, za nameček pa silijo ljudi delati več in dlje, kot smo se dogovorili,« je povedal predsednik stankovnega odbora Janez Jakša in nadaljeval: »Če se temu kdo upre, mu grozijo z odpovedjo, hkrati pa z napovedjo, da je za zaprtje po belgijski

tovarni na vrsti še novomeška. Vodstvo tovarne se lahko hvali z uspešnim poslovanjem in dobičkom, vendar gre to na račun izkoriščanja delavcev, ki od tega nimamo nič. Dobiček poberejo Francozi...«

V torek so se začela napovedana pogajanja med vodstvom uprave podjetja in stankovnim odborom, ki je - podprt s podpisi večine zaposlenih - najprej ponovil stankovne zahteve, nato pa »nastopil« še s konkretnimi zahtevami: za zvišanje plače vsem zaposlenim za 10.000 tolarjev in za podpis dogovora za ureditev razmer v podjetju. Kot smo zvedeli »izza zaprtih vrat«, dogovora niso dosegli, saj je vodstvo podjetja menda pristalo le na delno zvišanje stimulacije; o kadrovskih zamenjavah, povezanih z očitnim šikaniranjem, pa da naj bi odločala posebna arbitraža. Stankovni odbor je potem več ur razpravljalo o zaostrenih pritiskov na vodstvo, napovedane odločitve o celodnevni stavki zaposlenih pa le ni sprejel...

N. J.

Čakajoč Godota

Večina delavcev Zlatopavice Celje, ki stavekajo osmi teden (!), je od nedeljka naprej doma, bi bilo nespametno trošiti še zadnje stotine prevoza v službo. Če jim od zadnje plače (za januar) kakšen sploh še ostane...

Kot so zapisali v dnevni sporočilu za javnost v ponedeljek, na 34. delovni dan stavke, se jim da so jih mnogi pustili na cedilu, ker pač ne poznajo nobene škode, zaradi strani da jim stojijo le SKEI, območna organizacija ZSSS Celje in ministrstvo za gospodarstvo in dejavnosti. Zato se seveda da čedalje bolj glasno sprašujejo, kje so »ostanariji«. Razočarani so njihovo brezbriznostjo, se raje posvečajo manj membrnim zadevam, kolikor da bi poskušali rešiti padajoče celjsko gospodarstvo in zaustaviti naraščanje brezposelnosti...

Stankovni odbor se petkovi seji odločil, bodo ta teden vsi stavkarji ostali doma. Stavke sicer ne bodo prekinili, saj postavili stankovne zahteve in organizirali dejavno prepe, ki bodo skrbele za vzdrževanje zgradbe, rovale premoženje in nad okoljem.

Vsi pa hkrati z mesecnostjo pričakujejo, kaj bo prinesel ta teden, ki bi bil menda odločilen rešitev krize. Čeprav stankovni odbor za tesno zaprti vrati doslej še ni pričutil nobena vzpodbudna vest...

OTROŠKE RISBE V GORENJU SERVISU

V razstavnem prostoru Gorenja Servisa so odprli razstavo otroških risb, ki so nastale v otroškem vrtcu Tinkara v Velenju. S tem so obeležili 45 let otroškega vrtca v Velenju in ob tem jubileju je predstavnicam vzgojno-izobraževalnega zavoda na otvoritvi razstave v imenu Gorenja izrekla čestitke Milka Šinkovec. Razstavo je pripravilo Gorenje Kulturnica.

»Risanje otroku ne pomeni umetnosti, temveč je zanj način izražanja, risba je odsev njegovih izkušenj. Ta način izražanja je zanj ponavadi varnejši in bolj neposreden kot govor, otrok pove z risbo več, kot zna in je pripravljen povedati z besedami...« je med drugim na otvoritvi razstave povedal profesor likovne pedagogike Tone Skok.

V imenu vrtca Tinkara je na razstavi izrekla zahvalo Gorenju za podporo Tanja Čater ter številne kolegice in zaposlene v Gorenju povabila na ogled razstavljenih otroških risb, seveda s povabilom, da odrasli spoznajo ustvarjalnost otrok.

Hinko Jerčič

DRUGAČNO IZRAŽANJE - Otroške risbe iz velenjskega vrtca Tinkara v razstavišču Gorenja Servisa v Velenju niso vredne le ogleda, temveč tudi temeljitega analiziranja, občudovanja.

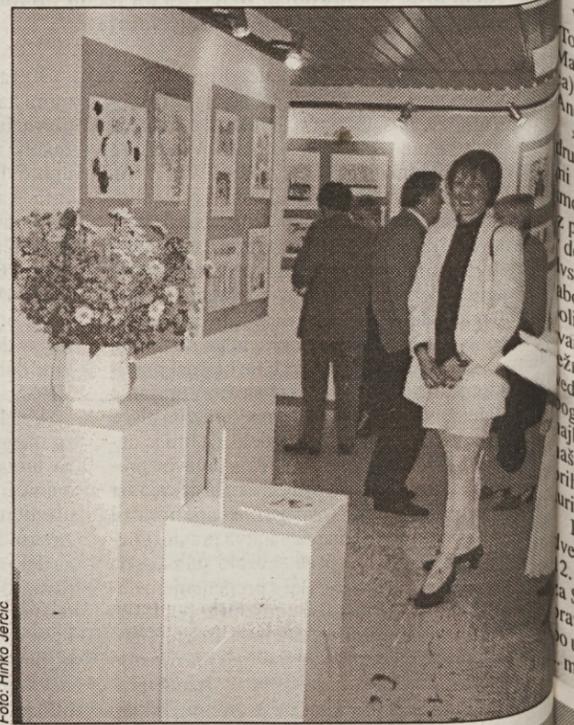

Foto: Hinko Jerčič

NAMESTO »PRAVE« PROSLAVE IZREDNA SKUPŠČINA GRADBINCEV

»Vsi kazalci v gradbeništvu kažejo navzgor. Da pa bi vsaj nekaj zaslug za to priznali tudi tistim, ki delajo – to pa ne!«
»Tak bi bil najkrajši povzetek daljšega pogovora s sekretarjem Jernejem Jeršanom ob dnevu gradbincev, ki ga bodo petek (6. t. m.) »praznovali« z izredno skupščino Sindikata delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije pri Kapušinu v bekranskem Krasincu. »Zato me sedanje razmere čedalje bolj spominjajo na tiste pred šestdesetimi leti, ko so se stavbinski delavci prvič na naših tleh organizirano uprli koriščenju svojih delodajalcev in odločno krenili v boj za svojo »staro pravdo« – kolektivno pogodbo.«

Stavbinski delavci, ki so med obema svetovnjima vojnima padali v najnižjo socialno kategorijo delavstva, so se leta 1934 počasi začeli združevati. Leta maja 1936 naposled ustanovili podzvezo tedanje Zveze gradbenih delavcev Jugoslavije za Dravsko banovino. Pod vodstvom tajnika Toma Brejca najprej seveda pripravili kolektivno pogodbo kot alfo omogočilo njihovega bitja in varstva, vendar z njeno uveljavitvijo ni bilo nič, dokler se niso uprli. Dobro organizirana stavbniška zveza je jasno postavljeno cilje se je začela 2. junija 1936, načela pa po devetih dneh s popolnim uspehom: okrog »prizadetih« podjetnikov iz arhitekturne uporabe je bilo prisiljenih podpisati kolektivno pogodbo, sicer bi šla njihova podjetja v stečaj. »Kaj bi žvižgali! A to še ni vse: delavci so uporniki poleg višjih plač postavko dosegli tudi izboljšavo delovnih pogojev in še nekaj drugih socialnih bonitet, so se sindikalne organizacije stavbniških delavcev kot blisk širile po vsej Sloveniji in povzročale stavkovne vale, dokler... Do leta naposled ni bila podpisana kolektivna pogodba, ki je 4. junija 1937 pričela veljati za 12.359 stavbniških delavcev. To je bil mejnik, ki si ga je Sindikat delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije s prve svetovni vojni izbral za svojo praznik – dan gradbincev. »In če še enkrat sedanje razmere primerjam s tistimi pred okroglimi šestdesetimi leti, moram reči, da smo spet tam, kjer smo bili.« Jeršan znova tege vzporednico z letom 1937. »Kmalu bosta minili že

dve leti, odkar si tudi v kolektivni pogodbi prizadevamo za materialno uveljavitev nesporno drugačnih pogojev dela v gradbeništvu, pa je vse zaman, ker nasprotna stran vedno najde kakšen izgovor... »Nič čudnega tedaj, da bodo prav »pogajanja za SKP gospodarstva Slovenije ter uveljavitev sprememb in dopolnitev kolektivne pogodbe dejavnosti gradbeništvu Slovenije« osrednja točka izredne skupščine Sindikata delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije.

Argumente za odločnejši začetek kolektivnega dogovarjanja bodo delegati na izredni skupščini gotovo našli v zgovornem »poročilu o poslo-

vanju gradbeništvu in IGM v obdobju januar–december 1996 na podlagi znanih podatkov in predvidevanje za leto 1997«, ki bo podlaga 3. točki dnevnega reda: »gospodarjenje in perspektive gradbeništvu in IGM ter položaj zaposlenih v panogi gradbeništvu Slovenije«. Podatki namreč kažejo, da je vrednost opravljenih gradbenih del v minulemu letu 161,4 milijarde tolarjev ali za kar 27,4 odstotka višja kot v letu 1995. Pri tem pa ni nepomembno, da je gradbeništvu tako »visoke številke« doseglo z manjšim

Pokroviteljstvo nad letošnjim dnevom gradbincev je prevzel Beograd Črnomelj, ki letos praznuje 50. obletnico svojega obstoja.

številom zaposlenih: po osamosvojitvi prepolovljeno število delavcev se je namreč v lanskem letu zmanjšalo še za 3,6 odstotka in se ustavilo pri številki 38.366. Strokovnjaki to zmanjševanje pripisujejo t. i. »strukturnemu prilagajanju«, ki ga gradbeništvu ob kro-

ničnem pomanjkanju domače delovne sile nadomešča s tujci. Pri tem poudarjajo, da je prav gradbeništvu že od decembra 1995 naprej med vsemi dejavnostmi na prvem mestu po ponudbi delovnih mest. Skratka – perspektiva je!

In zakaj je ob tolikšni brezposelnosti na voljo toliko prostih delovnih mest? Odgovor je na dlani: zaradi nizkih plač. V gradbeništvu so leta 1994 za povprečjem v gospodarstvu zaostajale za 10,8 odstotka, naslednje leto za 10,1, lani pa za 8,6 odstotka (še v prvem polletju za 9,9). Strokovnjaki sicer ocenjujejo, da bo realna rast bruto plač znašala 5,9 odstotka (v negospodarstvu, na primer, pa 6,8 odstotka), vendar se razkorak ne bo bistveno zmanjšal, saj bodo plače v gradbeništvu v primerjavi z drugimi dejavnostmi in ob upoštevanju težavnih pogojev dela še vedno dokaj nizke.

O izredni skupščini Sindikata delavcev gradbenih dejavnosti bomo obširneje poročali v prihodnji številki Delavske enotnosti.

N. J.

TRADICIONALNA POPESTRITEV – V zgornjem nadstropju Doma sindikatov Slovenije so dan gradbincev svojevrstno obeležili tudi slikarji, udeleženci 10. Vegradove likovne kolonije, ki so letos pod mentorstvom Arpada Salamona ustvarjali v Fiesi...

Živahno tudi na mednarodni sceni

Od 20. do 26. julija bo v Königsdorfu (Nemčija) evropski mladinski tabor, ki ga prireja evropski del (EAL) mednarodne sindikalne organizacije IUL. Med 235 udeleženci iz 25 držav stare celine bo tudi petčlansko zastopstvo »podmladka« Sindikata delavcev gostinstva in turizma Slovenije.

V Königsdorfu bodo barve SGiT »branili«: Andrejka Košir (Toplice Dobrna), Sandi Horvat (Zdravilišče Rogaška Slatina), Manica König (HOT Postojna), Uroš Martinoč (HIT Nova Gorica) in Doris Urbančič (TGP Pohorje). Voditeljica delegacije bo Andrejka Košir.

»Prvi cilj evropskega mladinskega tabora je kajpak spoznavanje, druženje in navezovanje stikov med mladimi kolegi in kolegicami iz številnih evropskih držav, osrednji pa gotovo spoznavanje programov in ciljev organizacije ter njenih metod dela. Kot je razvidno iz programa tabora, pa se bodo udeleženci na okroglih mizah in delavnica hotevali še drugih tem, značilnih in zanimivih prebivalstva za mlade: ekologije, rasizma, varnosti, zdravja ipd. Ob koncu tabora je predvideno tudi skupno delovno srečanje z najvidnejšimi politikami Nemčije in Evropske unije ter sindikata IUL,« nam je povedal Ivan Jurše, sekretar SGiT, in dodal: »Čprav bo EAL krila predredno kar precej stala. Vendar smo prepričani, da se bo izdatek pogosto obrestoval, saj se bodo naša dekleta in fantje po svojih najboljših močeh trudili promovirati Slovenijo, svoja okolja in naš sindikat. Da ne rečem, da bo to najbrž kader, ki bo že v bližnji prihodnosti prevzel v svoje roke Sindikat delavcev gostinstva in turizma Slovenije...«

Ko smo že pri mednarodni dejavnosti SGiT, naj omenimo še »podrobnosti« iz »tekočih zadev«: sekretar Ivan Jurše bo od 2. do 14. t. m. sodeloval na koordinacijski konferenci EAL-IUL v Srednjo in Vzhodno Evropo (MOE), posvečeni »sindikalnimi pravicam v demokratični družbi«, predsednik Iztok Bratož pa se bo udeležil evropske konference EAL-IUL v Firencah (15. do 17. t. m.), namenjeni »turizmu v 21. stoletju«.

N. J.

PRIJETNO S KORISTNIM – Udeležence evropskega mladinskega tabora »čaka velik program« – poleg razprav in delavnic kajpak tudi karaoke, živi bendi, disko...

KAJ DELAJO

(Nadaljevanje s sosednje strani)

Srečanje delavcev ETI Elektroelement

Preteklo soboto so se zbrali delavci na sedaj že tradicionalnem srečanju vseh zaposlenih v ETI Elektroelement Izlake.

Generalni direktor Jože Smrkolj je v daljšem nagovoru spregovoril o doseženih dobrih poslovnih rezultatih, razvojnih načrtih do leta 2001 ter naporih, ki jih vlagajo za posodobitev proizvodnih kapacitet.

Najprizadenejšim delavcem in sindikalnim zaupnikom so podelili priznanja. Letošnji nagajenci so: Franc Kos (obrat tehnične keramike), Franc Jelševar (obrat orodjarna), Roman Koncilija (obrat Svit Kamnik), Marija Ostronič (obrat elektrotehničnih izdelkov), Silva Grašinar (obrat kovinske galanterije) in Alojzija Bergant (strokovne službe). Nagrajena za delo v sindikatu pa sta Olga Simončič in Franc Brvar.

V bogatem kulturnem programu so sodelovali: mladinska godba, tovarniški pevski zbor in ansambel Ptujskih pet.

Za zaposlene v ETI-ju lahko rečemo: uspešni pri delu in razigrani na zabavi, kot je to slikovito dejal predsednik sindikata Brane Medija.

C. U.

V republiških odborih

Sindikat komunalnega in stanovanjskega gospodarstva

V Velenju 56 ekip s kar 1300 tekmovalci!

Priprave na 13. srečanje delavcev komunalnega gospodarstva Slovenije so prešle v zaključno fazo. Organizator Komunalno podjetje Velenje je za delovno-športno tekmovanje komunalcev, ki bodo v soboto 14. junija 1997 povabil prejšnji teden na žrebanje štartnih števil vse vodje ekip in s tem zaključil predpriprave za izvedbo tekmovanj s področja vodovoda (izvedbo hišnega priključka), kanalizacije (kanalizacijski priključek), energetike (izdelavo odzračevalnega lončka), odvoza smeti ter športnih panog kegljanje, mali nogomet, šah, namizni tenis, streljanje z zračno puško, tenis in vlečenje vrvi.

Prijavilo se je rekordnih 56 komunalnih podjetij s preko 1300 tekmovalci. Vsa tekmovanja se bodo odvijala na športno rekreacijskih površinah ob Velenjskem jezeru, kjer bo tudi zaključna prireditel v razglasitvijo rezultatov, podelitvijo priznanj in družabnim srečanjem. Tam bomo tudi predali izvedbo naslednjega srečanja komunalcev Posavja, ki ga bodo pripravili v Krškem.

V okviru srečanja pa bo v petek 13. junija otvoritev razstave komunalne opreme in posvet vodilnih delavcev komunalnega gospodarstva in županov na temo: Vloga komunalnih podjetij v lokalnih skupnostih v luči strategije razvoja komunalnega gospodarstva Slovenije. Upamo, da bomo na tem posvetu predvsem županom lahko pojasnili naša stališča in jih bolje seznanili s problemom pristopa občin k panožni kolektivni pogodbi.

Vabimo vse komunalce, tudi tiste, ki se niste prijavili na tekmovanje, da pridete v Velenje bodriti svoje kolege in si ogledate še razstavo komunalne opreme.

Miloš Mikolič, sekretar

Telekom Slovenije

VABI NA SREČANJE DELAVCEV

V SOBOOTO, 21.6.1997, BO V CELJU DAN TELEKOMA. NA DRUŽABNEM SREČANJU SE BOMO ZBRALI ZAPOSLENI V TELEKOMU SLOVENIJE. PRIPRAVILI SMO ŠPORTNE IGRE V CELJU IN REKREATIVNE PRIREDITVE V OKOLICI. NA LETALIŠČU LEVEC BO PROGRAM IN ZABAVA S SKUPINO ŠTAJERSKIH 7.

ODHOD NA SREČANJE BO ORGANIZIRAN Z AVTOBUSI Z DOGOVORJENIH ZBIRALIŠČ ZA POSAMEZNE POSLOVNE ENOTE, PRAV TAKO TUDI POVRATEK, KI BO PREDVIDOMA OB 21. URI.

VIDIMO SE!

PRIJAVITE SE LAHKO DO PONEDELJKA, 9.6.1997

PE Nova Gorica	DOLENC Egon	065 121 272
PE Maribor	CEBEK Danica	062 44 133
PE Celje	ŽELEZNIK Gorazd	063 421 255
PE Ljubljana	RIHTAR Milan	061 643 868
PE Kranj	PETROVIČ Milan	064 262 273
PE Koper	MOHORČIČ Lucija	066 200 450
PE Novo mesto	MERVAR Izidor	068 325 977
PE Murska Sobota	OSTERC Emil	069 27 886
PE Trbovlje	KMET Andrej	0601 30 000
Uprava	GEREČNIK Alenka	061 304 474

SO DELAVCI ZARES NENAPOVEDANO STAVKALI, KER SO SE POGOVARJALI S SVOJIM SINDIKALNIM ZAUPNIKOM IN MU ODKRITO ZAUPALI SVOJE TEGOBE?

Disciplinska komisija mariborskega podjetja za rehabilitacijo in zaposlitev invalidov Bodočnost je pred nedavnim izrekla stroge disciplinske ukrepe petim delavcem. Večini omenjenih delavcev je bil izrečen ukrep prenehanja delovnega razmerja s pogojno odložitvijo ukrepa za nekaj mesecev, poleg tega pa morajo plačati tudi visoko škodo, ki naj bi jo povzročili. Kaj tako groznega in za podjetje škodljivega so pravzaprav omenjeni delavci storili, da so jim njihovi sodelavci v disciplinski komisiji na osnovi zahteve za uvedbo disciplinskega postopka, ki ga je vložila direktorica, izrekli tako strog disciplinski ukrep?

Delavci so terjali pojasnila

"Delavci v obratu kovinske predelave smo že nekaj časa presegali normo, vendar pa za to nismo prejeli temu ustrezno višjih plač. V zvezi s to in še nekaterimi svojimi pravicami smo od nadrejenih terjali pojasnila, vendar jih nismo dobili," začel svojo pripoved Dorči Muršak, ki je bil dolga leta predsednik sindikata obrtnih delavcev v podjetju. Zaradi nevdržnega položaja je Muršak že zapustil Bodočnost in si poiskal zaposlitev v drugem podjetju.

Ker od svojih nadrejenih niso dobili odgovora, so delavci svoje tegobe zaupali predsedniku sindikata v podjetju, le-ta pa je z njimi seznanil tudi zunanjo sindikalno zaupnico. Zunanja sindikalna zaupnica – gre za sekretarko območnega odbora Sindikata obrtnih delavcev v Podravju Branko Jurak – je naslednjega dne (to je bilo natančno 21. februarja) na povabilo predsednika sindikata podjetja prišla sama v podjetje, da bi se pogovorila s prizadetimi delavci in jim pomagala pri njihovem zavzemanju za svoje pravice. Prejšnjega dne in tega dne zjutraj direktorice naj ne bi bilo v podjetju, zato je sindikalna zaupnica vstopila v podjetje brez njene vednosti na povabilo sindikata podjetja, kar pa se prizadetih delavcev sploh ne tiče.

Pogovor s sindikalno zaupnico

"Po prihodu zunanje sindikalne zaupnice sem se jaz in še štirje prizadeti delavci pogovarjali s sindikalno zaupnico v našem obratu, na pogovoru pa sta sodelovala tudi naš delovodja in predsednik sindikata podjetja. Po pogovoru, ki je trajal nekaj manj kot eno uro, smo stopili nazaj za stroje in začeli delati. Ker eno uro nismo delali, sem za vsak primer delovodji predlagal, naj nam napiše propustnice, da se nam omenjena ura ne bo štela v delovni čas in jo bomo nadoknadili, kakor je to običaj v našem podjetju, vendar se mu to ni zdelo potrebno."

Delavci so se vrnili na delo pravzaprav zadovoljni, saj so svoje težave zaupali svoji sindikalni zaupnici. Upali so, da bodo z njeno pomočjo uveljavili pravice, ki jim po njihovem prepričanju pripadajo.

Disciplinski postopek zaradi krnitve ugleda podjetja pred zunanjimi člani

"Nemalo pa smo bili preseženi, ko smo namesto pozitivne rešitve v zvezi z našimi težavami, prejeli vabilo na disciplinsko komisijo. Sam sem se znašel v disciplinskem postopku, ker sem 21. 2. 1997 od 7. do 8. ure neutemeljeno žalil in sramotil podjetje in upravo podjetja v prisotnosti zunanje

stranke, kar naj bi rušilo ugled vodstva in podjetja. Zame je zahtevke za disciplinski postopek predlagala direktorica Milena Sisinger, kot priči pa je navedla delovodjo in predsednika sindikata. Za nekatere delavce pa je zahtevke za disciplinski postopek zaradi samovoljne zapustitve delovnega mesta in zaradi sodelovanja na pogovoru z zunanjo sindikalno zaupnico vložil kar njihov delovodja, ki je sam sodeloval na pogovoru," pravi Dorči Muršak.

"Prizadeti delavci smo se zatekli po pomoč k službi pravne pomoči pri območni organizaciji ZSSS za Podravje. V postopku pred disciplinsko komisijo nas je zastopal pravni zastopnik. Obtožbe proti meni in mojim sodelavcem je zlahka zavrnil. V demokratični državi konec koncev človek lahko govori, kar mu leži na duši. Upam, da so časi, ko so bili lahko ljudje kaznovani zaradi verbalnega delikta, enkrat za vselej mimo. Če direktorica meni, da sem jo s svojimi izjavami razžalil, me lahko toži za to na sodišču, kjer bo morala tudi dokazati, ne more pa me zaradi tega disciplinsko preganjati v podjetju, ki ga vodi," pravi Muršak.

Nove obtožbe

Vendar pa so kmalu za tem Dorči Muršak in njegovi sotpini dobili novo vabilo za disciplinsko komisijo. V zahtevku za uvedbo disciplinskega postopka je tokrat pisalo, da je Dorči Muršak 21. februarja samovoljno zapustil svoje delo in delovno mesto brez vednosti in predhodne odobritve svojega nadrejenega. Prav tako naj bi Dorči Muršak omenjenega dne med 7. in 8. uro sodeloval na nepooblaščenem sklicanem sestanku oziroma na neorganizirani stavki delavcev kovinarjev, zaradi česar je bil v podjetju moten delovni proces. V novem zahtevku za uvedbo disciplinskega postopka pa je vendarle ostala tudi obtožba, da je Muršak na omenjenem pogovoru žalil in sramotil podjetje in upravo v prisotnosti zunanje stranke.

"Naš pogovor s sindikalno zaupnico ob prisotnosti delovodje in predsednika sindikata v podjetju se je tako čez noč spremenil v nezakonito stavko, ki ni bila sklicana po zakonu o stavki. Gre za naravnost absurdno obtožbo, ki ji po mojem mnenju v podjetju tudi nihče ne verjame. Prizadeti delavci nismo sodelovali na nobeni stavki. Edino kar smo storili, je to, da smo svoji zunanji sindikalni zaupnici zaupali svoje tegobe in jo zaprosili za pomoč," pravi Muršak.

Delavci trdijo, da niso stavkali

Disciplinska komisija je tokrat ugotovila, da so delavci kršili delovne obveznosti, ker so: "sodelovali na nepooblaščenem

sklicu sestanka oziroma na nezakoniti stavki delavcev kovinarjev, ki je potekala v podjetju s sodelovanjem predstavnice območnega sindikata, zaradi česar je bil moten delovni proces v samem oddelku kovinske in podjetju, vsled česar je z nedopustnim ravnanjem delavcev oziroma z opustitvijo dela delavcev nastal izpad realizacije v oddelku in škoda za podjetje, saj so krizne posledice nosili končni kupci podjetja."

Disciplinska komisija je delavcem Milanu Logarju, Mirku Medvedu, Dorčiju Muršaku, Branku Ferencu in Francu Gertu izrekla ostre disciplinske ukrepe, poleg tega pa jim je naložila povračilo škode, ki naj bi jo povzročili podjetju. Vsi omenjeni delavci že dolgo vrsto let delajo v Bodočnosti - nekateri že tudi več kot 25 let. Nekateri med njimi so tudi delovni invalidi.

"Sam naj bi po mnenju vodstva podjetja s tem, ko eno uro nisem delal, podjetju povzročil toliko škode, kolikor v Bodočnosti znaša ena moja mesečna plača. Lepo vas prosim, če to ni

absurdno. Na disciplinski komisiji ni nič pomagal niti argument našega zastopnika, ki je povedal, da so bile kovinske rešetke za kupce pravočasno izdelane, saj so še na dan zasedanja disciplinske komisije ležale v skladišču," pravi Muršak. "Mislil, da nam je bila vsem petim delavcem storjena velika krivica."

Člani sindikata zahtevajo razrešitev svojega predsednika

Velika večina članov sindikata obrtnih delavcev v podjetju Bodočnost je podpisala petico, s katero zahtevajo razrešitev dosedanjega sindikalnega predsednika v tem podjetju Sama Črnčiča. Obenem terjajo, naj njihove interese v podjetju uveljavlja Branka Jurak, zunanja sindikalna zaupnica. Ker razčiščevanje odnosov znotraj sindikata obrtnih delavcev v Bodočnosti še ni končano, o razpletu še ne moremo poročati.

Ali delavci ne želijo ali ne upajo več govoriti?

Želeli smo se pogovoriti tudi z drugimi prizadetimi, zlasti s tistimi, ki so še zaposleni v Bodočnosti. Milan Logar, Medved Mirko in Gert Franc niso bili zelo zgovorni, bili pa so vidno prizadeti. Nobenih izjav niso hoteli dati, samo to so povedali, da se ne čutijo krive, da jim je bila storjena krivica in da so se na odločitev disciplinske komisije pritožili. Prav tako se

je vzdržal vsake izjave za javnost njihov delovodja Vladimir Čobec.

Dva od prizadetih delavcev – Dorči Muršak in Branko Ferenc – sta še pred dokončanjem disciplinskega postopka dala v Bodočnosti odpoved in si našla delo drugje.

"Ocenjujem, da gre v tem primeru za poskus ustrahovanja

delavcev. Vsi prizadeti delavci smo se na odločitev disciplinske komisije pritožili, saj vemo, da nismo sodelovali na nobeni stavki in da nismo kršili delovne discipline. Samo povedali smo, kar nas je težilo. Komisija za pritožbe v podjetju je naše pritožbe zavrnila, zato bomo poiskali pravico na delovnem in socialnem sodišču v Mariboru. Prepričan sem, da bomo na sodišču uspeli dokazati, da nam je bila storjena krivica," pravi Dorči Muršak.

Delovno besedilo zakona o delovnih razmerjih

PRAVNICI ZSSS SE ZAVZEMAJO ZA POPOLN ZAKON (3)

V prvem nadaljevanju smo predstavili načelne pripombe pravnikov ZSSS Gregorja Mikliča, Ane Križanič, Vanje Vizjak in Lidija Jerkič o predlaganem novem zakonu v delovnih razmerjih. V drugem nadaljevanju smo opisali pomisleke v zvezi z akti o sistemizaciji, varstvu invalidov, delovnem času, favoriziranju delovnih razmerij za določen čas, soodločanju sindikata in še nekatere. Tokrat objavljamo še mnenja o prerazporejanju delovnega časa in drugih prejemkih zaposlenih, kot so regres za dopust, povračilo stroškov prevoza na delo in prehrane med delom.

Delodajalci naj bi o začasni prerazporeditvi odločali le, če bi prej pridobili soglasje sveta delavcev ali delavskega zaupnika. Če tega v podjetju ni, pa naj bi soglasje dajal pri delodajalcu reprezentativen sindikat. Takšna zavarovalna določba je po mnenju pravnikov ZSSS potrebna zlasti zato, da bi delodajalcem preprečila prerazporejanje delovnega časa, s katerim zdaj praviloma »pokrijejo« uvedbo nadurnega dela, ne da bi zanj plačali dodatek. V predlogu novega zakona je predvideno, da bi neenakomerno in začasno razporeditev delovnega časa preračunavali na poln delovni čas v obdobju enega leta. Pravniki ZSSS predlagajo, naj se izravnava opravljenih delovnih ur opravi najkasneje po šestih mesecih.

Regres za letni dopust dobivajo delavci v Sloveniji že več desetletij, zato bi ga zakon o delovnih razmerjih moral uvrstiti med obvezne prejemke, ki so jih delodajalci dolžni izplačevati zaposlenim delavcem. Izplačilo ne bi smelo biti odvisno od ekonomskih možnosti posameznega delodajalca. Regres za letni dopust naj bi bili obvezni po zakonu tudi zato, ker imajo za-

posleni pravico do dopusta, med katerim se odpočijejo od naporenega dela in obnovijo moči.

Zakon naj bi uredil tudi odpravnine ob odhodu v pokoj. Te naj bi bile odvisne od dolžine delovne dobe pri delodajalcu. Denar za odpravnino naj bi delodajalci sproti nakazovali na posebne

račune. Tako izločena sredstva bi delodajalci lahko uporabljali na primer za dokup delovne dobe in predčasno upokojevit.

Zakon bi moral urediti plačevanje toplega obroka med delom. Delodajalci bi morali zagotoviti prostor in opremo za pripravo toplega obroka. Topli obrok naj bi zagotavljali zato, ker delavcem nadomešča med delom porabljeno energijo. Topli obrok tako prispeva k boljšim delovnim rezultatom,

odpravlja nekatere vzroke nezgod pri delu in ugodno vpliva na ohranjanje psihofizičnih sposobnosti zaposlenih. Denar za prehrano med delom bi lahko dobili le delavci pri tistih delodajalcih, ki toplega obroka ne bi mogli organizirati.

Zakon naj bi zaposlenim zagotavljal tudi nadomestilo stroškov za prevoz na delo. Če delodajalci ne bi imeli te obveznosti, bi se številni delavci morali odpovedati delu, saj za prevoz v oddaljene kraje ne zaslužijo dovolj. Regresiranje stroškov prevoza bi delodajalcem omogočilo, da bi namesto najcenejših delavcev obdržali najboljše. Če bi zakon predpisal obveznost plačevanja prevoznih stroškov, delodajalci ne bi mogli sami odločati, kateremu delavcu bodo te stroške priznali, kateremu pa ne. Obvezno regresiranje plačevanja stroškov prevoza bi preprečevalo odpuščanje delavcev z demografsko ogroženih in manj razvitih območij.

Pravniki ZSSS menijo, naj delodajalci sindikatom zagotavljajo prostorske, materialne, kadrovske in druge pogoje za opravljanje dela. Zelo dobro bi bilo, če bi zakon določil, da imajo sindikati, reprezentativni pri

Kaj in kako bo odločilo sodišče?

V postopku pred delovnim sodiščem pa v tem primeru ne bo šlo samo za to, ali bo sodišče petim delavcem popravilo krivico, ki so jo po lastnem prepričanju utrpeli, pač pa tudi za oblikovanje pravne prakse. V zakone je namreč mogoče zapisati marsikaj, vendar pa se pravna praksa o tem, kaj zapisano v življenju resnično pomeni, oblikuje v konkretnih sporih pred sodišči. V tem primeru gre za dve vprašanji, ki sta za sindikalno gibanje bistvenega pomena.

Prvo je povezano z delovanjem sindikalnih zaupnikov v podjetjih. Ali je mogoče pogovor delavca ali skupine delavcev z notranjim ali zunanjim sindikalnim zaupnikom v delovnem času okvalificirati kot samovoljno opustitev dela in nenapovedano stavko oziroma kot hujšo kršitev delovnih obveznosti?

Drugo vprašanje pa je povezano s tem, ali sme delavec zunanemu sindikalnemu zaupniku zaupati vse svoje tegobe ali pa ga morda lahko kdo obdolži, da je huje kršil delovne obveznosti in interne akte podjetja, ker je izdajal poslovne tajne, ker je pred zunanjimi člani krnil ugled vodstva, ker je širil neresnične in nepreverjene vesti o delu podjetja in podobno. Ali bodo začeli v naših podjetjih po ovinkih in pritajeno zopet sankcionirati verbalni delikt? Bodo v tem primeru delavci še upali govoriti o svojih tegobah in se s pomočjo sindikata boriti za svoje pravice?

Odgovori na ta dva sklopa vprašanj so za vsakodnevno delovanje sindikalistov v podjetjih in med delavci še kako pomembni.

T. K.

delodajalcu, pravico do tolikšnega števila plačanih delovnih ur za sindikalne zaupnike, kolikor imajo članov.

Zakon naj bi delodajalce zavezoval, da sindikatom omogočijo vpogled v vse podatke, ki so potrebni za njihovo delo. Na tej podlagi bi delodajalci sindikatom zagotavljali naprimer podatke o razvojnih ciljih, poslovnih rezultatih, plačah in drugih prejemkih zaposlenih, izrabi delovnega časa, nadurnem, nočnem, nedeljskem delu.

Zunanjim sindikalnim zaupnikom naj bi zakon zagotovil prost dostop do delodajalcev na podlagi poprejšnjega obvestila. Zakon naj bi omogočal svobodo sindikalnega obveščanja, čemur naj bi spadalo tudi razpečevanje sindikalnega tiska. Delodajalci naj bi bili zavezani tudi k obračunavanju sindikalne članarine.

Takšna so nekatera mnenja in predlogi pravnikov ZSSS na delovno besedilo novega zakona o delovnih razmerjih. Pripombe na ta zakon imajo tudi nekateri drugi sindikati. Tako ga Vojko Čujovič, Svet kranjskih sindikatov (glej Iks, št 5/97), označuje za korak nazaj v 19. stoletje. Predlagani zakon po njegovem mnenju namreč delavcem nalaga spoštovanje delodajalcev, čeprav jih le-ti lahko odpustijo brez dokaznega postopka. Sestavljalcem delovnega besedila najbolje zameri izrinjanje sindikata iz podjetij. Če sindikat tam ne bo organiziran, ne bo mogel bedeti nad pravicami delavcev in delodajalcem gledati pod prste.

ZSSS in tudi drugi sindikati pričakujejo, da bodo sestavljalci zakona upoštevali njihove pripombe in predloge in jih povzeli bili k razpravam v strokovnih skupinah. O usodi sindikalnih pripomb bomo sproti poročali.

F. K.

Obljubo, dano pri izvensodni poravnavi, izpolnili le delavci

ALI SO BELTOVE DELAVCE "NATEGNILI"?

Delavci nekdanjega Belta iz Črnomlja, ki delajo v črnomljskem obratu IMP Livarja iz Ivančne Gorice, še vedno čakajo, da se bodo izpolnile obljube o zaposlitvi za nedoločen čas, dane proti koncu lanskega leta. Takrat so zaposleni v tem obratu skupaj z območno organizacijo SKEI za Belo krajino odstopili od dela svojih zahtev, da bi ohranili delovna mesta. Vendar so jih krepko "nategnili", saj o zaposlitvi za nedoločen čas še danes, dva meseca po izteku zadnjega roka, lahko le sanjajo. Prav tako lahko sanjajo o obljubljeni prezaposlitvi iz ostanka Belta delovni invalidi, ki so ostali v matični organizaciji v stečaju in naj bi jih prezaposlil tudi Livar.

Položaj Belta in v njem zaposlenih se je začel zapletati že pred nekaj leti, ko podjetje ni več obvladovalo nakopičenih dolgov in je skušalo položaj reševati najprej z bypass firmo, potem s prehodom pod okrilje Sklada za razvoj in nazadnje v stečajnem postopku. Vmes je podjetje IMP Livar iz Ivančne Gorice najelo poslovne prostore Belta in organiziralo proizvodnjo za okrog 200 delavcev od 900, kolikor jih je bilo zaposlenih še leta 1992. V Beltu v stečaju pa je ostalo, poleg Beltovih dolgov še 39 delovnih invalidov. Lani je Sklad za razvoj Belt prodal Dolenjski banki in zгода se je tu začela še dodatno zapletati. Približno polovica nekdanjih delavcev Belta je podjetje tožilo za nezplačane plače in druge prejemke ter na sodišču doseglo začasno prepoved trgovanja z Beltom in plombo na zemljiški knjigi.

Banka se s tem ni sprijaznila in je predlagala izvensodno poravnavo, v kateri je delavcem ponudila petino od iztoženih 82 milijonov tolarjev brez obresti ter pet milijonov mark posojila Livarju, da bi usposobil nadaljnjo proizvodnjo v Črnomlju ter zaposlil vseh 200 delavcev. Poleg tega naj bi Livar preskrbel za prezaposlitev 39 delovnih invalidov iz Belta v stečaju. Delavci naj bi se odrekli tudi prepovedi trgovanja z Beltom in plombi na zemljiški knjigi. V nasprotnem primeru banka ne bi bila zainteresirana za to podjetje in bi zanj predlagala stečaj.

Območni odbor ZSSS, ki je v tožbi zastopal delavce, je na ponudbo pristal, saj je za Belo krajino, zlasti za Črnomelj ohranjanje delovnih mest sila pomembno (brezposelnost je 23-odstotna!).

Delavci so v začetku tega leta dobili obljubljeni petino zahtevanih zneskov, po 30.000 do 50.000 tolarjev. Banka je konec lanskega leta nepremičnine in premičnine Belta prodala IMP Livarju. Konec januarja letos je direktor Livarja, Izidor Derganc, sporočil sekretarju območne organizacije ZSSS Bele krajine, Jožefu Kočevarju, da "je praktično vse že pripravljeno, da vse delavce zaposlimo za nedoločen čas. Edini razlog, da tega nismo storili, je ta, da pričakujemo nepovratna sredstva ministrstva za delo, družino in socialne zadeve za ohranitev proizvodnje. Ta pogoj bo izpolnjen do konca letošnjega marca. Takrat bomo vsem delavcem spremenili delovno razmerje iz določenega v nedoločen čas. V

vsakem primeru bomo to storili 1. aprila, kajti v Beltu načrtujemo dolgoročno proizvodnjo ulitkov."

Prvi april je v tem primeru ostal dan za potegavščine. Sredi maja je SKEI Belta ugotavljal, da invalidi še niso prezaposleni v družbo Livar, da delavci, ki delajo v Črnomlju za Livarja, še niso zaposleni za nedoločen čas in da še ni rešeno vprašanje izplačila regresa, jubilejnih nagrad in odpravnin delavcem Belta za lansko leto. Novomeška Banka je sicer polovico teh obveznosti poravnala, druge pa kljub obljubi še ne.

Konec minulega tedna smo se o uresničevanju dogovora med Dolenjsko banko, Livarjem ter delavci Belta (ki jih zastopa območna organizacija ZSSS Bele krajine) pozanimali pri sekretarju območne organizacije ZSSS Jožefu Kočevarju. Odgovor je bil kratak: obljube še vedno niso izpolnjene!

Do zaključka redakcije pa vprašanja, zakaj se obljube delavcem Belta ne izpolnjujejo, nismo imeli komu zastaviti niti na ministrstvu za delo družino in socialne zadeve niti v IMP Livar Ivančna Gorica. Upamo, da nam bo to uspelo v kratkem. M. S.

Vinski sejem je bil nekdanjeden največjih neuradnih slovenskih praznikov. Nekaj tega blišča je še obdržal, vendar je vse bolj v ospredju kultura pitja vina in pa strokovni del s svojim mednarodno visoko cenjenim ocenjevanjem kakovosti vin.

Mimo je letošnji mednarodni vinski sejem v Ljubljani

KAKO OBVLADATI EVROPO

Najbolj priljubljeni slovenski sejem, Vino 97, se je odvrtil ta teden, na njem in ob njem pa so se zgodile vsaj tri pomembne stvari: slovenski vinarji so osvojili najvišje priznanje za kakovost, kar se ne zgodi vsako leto in to še za peneče vino; vinarji in vinarji so ugotovili, da je treba še bolj strniti vrste — nastala je nova vinarska skupnost Ars; in ne nazadnje so ugotovili, da bodo zaradi pridruženja Slovenije Evropski uniji vinogradniki in vinarje doletele hude težave. Znašli se bodo na odprtem konkurenčnem polju z vsemi največjimi in najbolj priznanimi vinarskimi deželami na svetu. Pri tem so enoglasno ugotovili, da bi morala država na ustrezen način zaščititi domačo pridelavo grozdja in vina. Država sicer pomaga pri obnovi vinogradov, ki naj bi jih imeli ob vstopu v Evropo okoli 25.000 hektarov. Vendar bo treba slovenske vinogradnike in vinarje zaščititi pred konkurenco še z nevarinskimi in zunanjetrgovinskimi prijemi in

podporami pri trženju vin v tujini. Kljub temu brez združevanja vinogradov v večje komplekse ne bo šlo, saj meri povprečen slovenski vinograd le 0,28 hektarja, v Evropski skupnosti pa 5,6 hektarja. Poznavalci menijo, da bo vstop v Evropsko unijo "preživela" le četrtina sedanjih slovenskih vinogradnikov in vinarjev. Vprašanje je tudi, kakšna vina prodajati v svet, vendar se zdi, da je odgovor na dlani. Slovenska proizvodnja vin je za velike kupce premajhna in zato premalo zanimiva. Vin nižje in srednje kakovosti najbrže ne bomo mogli uspešno tržiti, zato bo treba napeti vse sile, da bi svetu ponudili vina najvišjega kakovostnega razreda. Znanje in tehnologijo za izdelavo takih vin imamo, potrebujemo pa ustrezno trženje in nekaj državne materialne spodbude. Ljubljanski vinski sejem, ki je s svojim ocenjevanjem v samem vrhu pomembnosti takih sejmov na svetu, je lahko tudi primerna odskočna deska. M. S.

Lastninjenje družbenega premoženja se končuje

ŠE ŠTIRI MOŽNOSTI ZA ODDAJO CERTIFIKATOV

Na Agenciji za prestrukturiranje in privatizacijo so ocenili, da je neporabljeno oziroma neodanih še okoli trinajst odstotkov vseh izdanih certifikatov. Toda čeprav se je privatizacijska mrzlica tako rekoč polegla in tudi ostanek certifikatov ni pretirano velik, med lastniki neodanih certifikatov te dni vlada panika. Vlada je namreč zavrnila obljuba, da roka veljavnosti, ki se izteče zadnji dan junija letos, ne bo podaljšala. Možnosti za vlaganje certifikatov pa so ostale tudi

zelo, zelo pičle. V javni prodaji so deleži le še dveh podjetij, certifikate pa sprejemata tudi samo še dva pida. Zato je naval na še razpoložljive deleže Agrokombinata Maribor in Kmetijskega kombinata Ptuj skoraj tolikšen, kot je bil na delnice najbolj uspešnih podjetij, kot so Krka, Lek, Petrol in druga.

Oba kmetijski kombinata prodajata lastniške deleže šele teden dni (podatek je veljal ob zaključku redakcije), točneje od 28. maja dalje, pa je Agrokom-

binat Maribor že prodal 40 odstotkov, Kmetijski kombinat Ptuj pa prek 55 odstotkov v javno prodajo ponujenih delnic.

Srečko Kolar, v KK Ptuj zadolžen za stike z javnostjo, nam je povedal, da je kombinat dal v javno prodajo 40 odstotkov vrednosti podjetja ali za 1,35 milijarde tolarjev delnic. Z dovoljenim 30-odstotnim povišanjem vrednosti delnice, če se nabere za toliko več certifikatov in gotovinskih vložkov, je ta del podjetja vreden celo 1,75 milijarde tolarjev. Do sredine tega tedna so skupaj z že deponiranimi certifikati zbrali blizu milijardo tolarjev, prodaja pa bo zaključena 26. junija. V prvih dnevih prodaje je priteklo na dan od 80 do 100 milijonov tolarjev, zdaj se je prodaja malo unesla, povečala pa se bo spet pred zaključkom. Kolikšen bo presežek zbranih certifikatov in vplačil za gotovino, je težko ocenjevati, prav gotovo pa bo precejšen. Zato se v KK Ptuj vprašujejo, ali bo vlada pojasnila lastnikom certifikatov, ki bodo vrnjeni po izteku njihove veljavnosti konec junija, kaj lahko z njimi storijo. Ali jih bo mogoče še uporabiti, pri nakupu deležev

javnih podjetij na primer, kot se šušlja, ali ne. Vsekakor bi bilo prav, če bi občani na ta vprašanja dobili jase in trden odgovor.

Podoben naval je tudi na delnice Agrokombinata Maribor. Vodja finančnega sektorja Agrokombinata Irena Draš nam je povedala, da tudi oni prodajajo delnice v javni prodaji v času od 28. maja do 26. junija in da so do sredine tega tedna prodali 40 odstotkov vseh delnic, danih v javno prodajo. Zanj so namenili 24 odstotkov družbenega premoženja v kombinatu ali 109 milijonov tolarjev. Medtem ko KK Ptuj prodaja deleže po vsej Sloveniji, ima Agrokombinat le dve vpisni mesti, obe v Mariboru: na sedežu podjetja in pri centrali Nove kreditne banke Maribor.

Pred pridobitvijo prvega soglasja Agencije za prestrukturiranje in privatizacijo, ki je pogoj za začetek javne prodaje, so še tri podjetja, Kompas Hertz, Marpetro in Hotel Jelovica. Vendar za nobeno še ni jasno, ali bo dobila soglasje še v tem mesecu, in skorajda ni mogoče računati, da bi lahko organizirala javno prodajo. Tako preostaneta

za oddajo certifikatov le še dva sklada, Nacionalna finančna družba in KBM Infond.

SCT d. d., na katero je marsikateri lastnik še neodanih certifikatov potihem računal in nanjo čakal, pa se je odločila, da se ne bo lastnila za javno prodajo dela podjetja. Nominalna vrednost osnovnega kapitala največjega slovenskega gradbenega podjetja je 2,6 milijarde tolarjev, ocenjena vrednost podjetja pa 3,86 milijarde tolarjev. Za lastninjenje osnovnega kapitala bo družba izdala 506.000 delnic. Z interno razdelitvijo delnic bodo olastnili 20 odstotkov družbenega kapitala družbe, z notranjim odkupom pa 40 odstotkov. Po deset odstotkov delnic bo prenesenih na pokojninski in odškodninski sklad, petina pa na sklad za razvoj. Vendar bo podjetje takoj odkupilo vsaj 20 odstotkov delnic, namenjenih notranjemu odkupu, preostanek delnic iz programa notranjega odkupa pa v naslednjih štirih letih tako, da bo vsako leto odkupilo od sklada najmanj četrtino preostanka delnic notranjega odkupa. N. L.

Bavarsko-slovensko sodelovanje

NAJMOČNEJŠI REGIONALNI PARTNER

Nemčija je najpomembnejši gospodarski partner Slovenije in edina država med razvitimi, v katero Slovenci prodamo več, kakor pri njej kupimo. Lani je medsebojna blagovna menjava dosegla vrednost 4,59 milijarde dolarjev ali dobro četrtino vse slovenske blagovne menjave s svetom. Naš izvoz v Nemčijo je presegal 30-odstotni delež slovenskega izvoza in uvoz skoraj dosegel 22-odstotnega. Lani je slovensko gospodarstvo uspelo prodati nemškemu za dobrih 500 milijonov dolarjev več, kot je od njega kupilo. Stopnja pokritosti uvoza z izvozom je dosegla indeks 124,6. Najobsežnejše je sodelovanje obeh gospodarstev v avtomobilski industriji, tekstilni in elektroindustriji, sledijo pa lesno-pohištvna industrija, kemična industrija ter prodaja in nakup blaga široke potrošnje. Zelo pomembno je tudi področje turizma, prometa in naložbena dejavnost. Nemčija je po vrednosti investiranega kapitala v našo državo na tretjem mestu, za Avstrijo in Hrvaško. Tretjina blagovne menjave med Slovenijo in Nemčijo se nanaša na kooperacijsko sodelovanje.

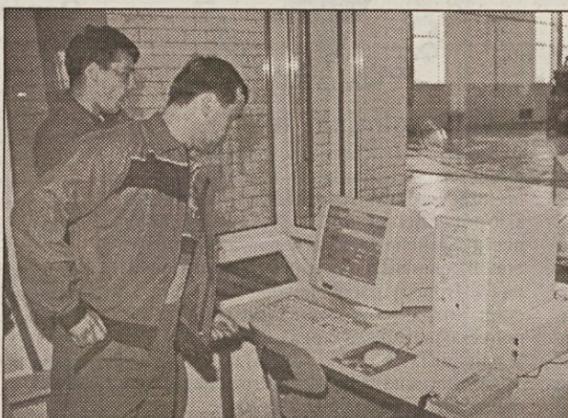
Izmed nemških dežel nam je Bavarska ne samo najbližja, tem-

več tudi najmočnejši gospodarski partner v Nemčiji. Z Bavarci opravimo tretjino blagovne menjave z Nemčijo in na Bavarskem imajo slovenska podjetja kar 70 odstotkov vseh svojih poslovnih enot v Nemčiji, predstavništev ter mešanih in lastnih podjetij. Stiki z bavarskim gospodarstvom so tako močni ne le zaradi bližine te dežele, pač pa tudi zaradi podobne miselnosti ljudi (kot se poudarja v pogostih medsebojnih stikih gospodarstvenikov in politikov) in zaradi medsebojnega zaupanja, pridobljenega med dolgoletnim sodelovanjem.

Res je sicer, da je dobro imeti poslovno tveganje razpršeno na več partnerjev, zato se nekateri gospodarstveniki in ekonomisti pri nas zavzemajo za iskanje poslovnih partnerjev predvsem izven Evropske unije. Drugi poznavalci temu iz praktičnih razlogov ugovarjajo, češ da bi bilo iskanje nadomestnih poslovnih partnerjev po svetu zamudno in drago. Gospodarstveniki, ki sodelujejo z Nemčijo, pa si o tem mislijo svoje — in stike krepijo. Ta tork je tako bila v Münchnu še ena predstavitev slovenskega gospodarstva in poslovno srečanje sodelujočih podjetij z obeh strani. Iz Slove-

nije se srečanja in predstavitve udeležila 36-članska gospodarska delegacija pod vodstvom predednika Gospodarske zbornice Jožka Čuka in s sodelovanjem predstavnikov ministrstva za ekonomske odnose in razvoj. V njej je bilo 32 slovenskih gospodarstvenikov iz 22 slovenskih podjetij iz dejavnosti, v katerih imamo z bavarskim gospodarstvom po tradiciji najbolj razvijane odnose: iz kovinsko-predelovalne dejavnosti, zunanje trgovine, elektro in lesne industrije, ter gradbeništva in industrije gradbenega materiala. Slovenska delegacija je Bavarcem predstavila veljavno zunanjetrgovinsko zakonodajo Slovenije glede tujih vlaganj. Predstavili sta se tudi Luka Koper in Slovenske železnice. O svojih izkušnjah s slovenskimi podjetji je poročalo pet bavarskih podjetij, poslovnih pogovorov z gosti iz Slovenije pa se je udeležilo 45 podjetij z Bavarske. Učinek pogovorov je bil glede na tradicionalno dobro sodelovanje in pozitivne izkušnje obeh strani ter glede na približevanje Slovenije članstvu v Evropski uniji, zagotovljen tako rekoč vnaprej. Ali je tako, pa bomo takomalu lahko ugotovili. N. L.

MODERNA ČISTILNA NAPRAVA

Podjetje Koto je v svoji tovarni beljovinskih koncentratov v Zalogu pri Ljubljani sredi tedna pognalo naprave za procesno vodenje predelave klavničnih odpadkov in obnovljeno čistilno napravo. Oboje ga je veljalo okrog tri milijone mark. Naprave so najodobnejše in so začetek procesnega (računalniško podprtega) vodenja cele tovarne. V Kotu so se pohvalili, da iz leta v leto zmanjšujejo onesnaževanje okolja, bodisi z zmanjševanjem smrada ali večanjem stopnje očiščenja odpadnih voda. Zdjaj primer očiščenja vode, povejmo, da je zdaj ta primerna za spuščanje v kanalizacijo, ne pa tudi neposredno v vodotoke, kar pa se, če smo prav razumeli, še vedno dogaja, saj Ljubljana kasni z izgradnjo centralne čistilne naprave. N. L.

Utrip s 46. letnih športnih iger gradbincev – ŠIG 97

BORBENO IN PRIVLAČNO

Na 46. letnih športnih igrah gradbincev – ŠIG 97, ki sta jih v Trbovljah na praznično nedeljo priredila Območna organizacija ZSSS Zasavje in komisija za šport pri Sindikatu delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije, se je v kegljanju, namiznem tenisu in malem nogometu pomerilo več kot 200 tekmovalcev iz 12 slovenskih podjetij. S privlačnimi dvoboji na igriščih, temperamentnostjo v zakulisjih in prešernostjo ob slovesni razglasitvi rezultatov so tako še popestrili občinski praznik, ki ga Trbovlje slavijo v spomin na 1. junij 1924, ko je tukajšnje napredno delavstvo zlomilo Orjuno.

»V Zasavju smo gradbinci ocenili, da bi veljalo nadaljevati tradicijo letnih ŠIG, zato smo se skupaj z republiškim odborom SDGD odločili, da povabimo v Trbovlje sindikate iz vseh slovenskih gradbenih firm. Veseli me, da se je vabilu odzvalo več kot 200 tekmovalcev,« je bil z udeležbo zadovoljen Ciril Urek, sekretar Območne organizacije ZSSS Zasavje, ki se je med obiskom tekmovalnih prizorišč rad oziral tudi v zgodovino. »Prijetno se je spominjati predvsem ŠIG v sedemdesetih letih, na katerih je sodelovalo tudi po 3000 tekmovalcev,« je pripovedoval. »Pred eno takih, ki so bile pri nas, so gradbinci tedaj zgradili štiristezno kegljišče, na katerem danes tekmujejo, in obnovili športne terene, na katerih danes igrajo...«

O dobrih starih časih, vendar s pogledom naprej, je razmišljal tudi predsednik tehnične komisije ŠIG 97 Rudi Tomše (SGP Zasavje Trbovlje), ki je s Tonetom Prišljem (Cementarna Trbovlje, zadolžen za nogomet), Jankom Dornikom (Rudis, namizni tenis) in Pavletom Pražnikarjem (SGP Zasavje, kegljanje) skrbel za nemoten potek tekmovanja. »Kot predsednik komisije za šport in rekreacijo pri SDGD si bom prizadeval, da bi ŠIG spet dvignili na raven, kakršno smo že poznali. Zato sem se odločil, da bom v posameznih podjetjih poiskal prave ljudi – take, ki so navdušeni za šport. Da bodo z nami spet take firme, kot so SCT, Konstruktor in Gradis, ki so imele v svojih vrstah celo državne reprezentante! Potem se ne bo več dogaja-

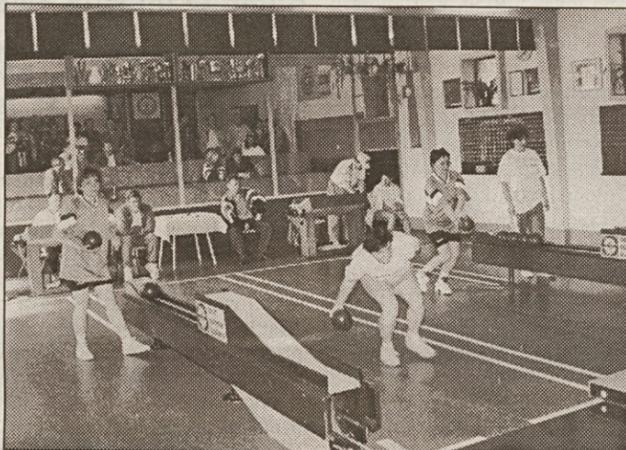
lo, da bi zaradi premajhnega števila prijav odpadla tekmovanja v balinanju, streljanju, odbojki in šahu, kot se je tokrat...«

Na slovesni razglasitvi rezultatov ga ni bilo, ki tem Tomševim besedam ne bi glasno pritegnil!

Rezultati ŠIG 97 – kegljanje, ženske (4 x 100 lučajev): 1. Kograd Dravograd 1335 kegljev, 2. Salonit Anhovo 1195, 3. Cemen-

tarna Trbovlje 929; moški (borbene igre): 1. SGP Zasavje Trbovlje 522 kegljev, 2. Tehnik Škofja Loka 480, 3. IGM Zagorje 450, 4. Kograd Dravograd 447, 5. Cementarna Trbovlje 440, 6. Salonit Anhovo 419, 7. Pionir Standard Novo mesto 418; **namizni tenis – ženske:** 1. Kograd Dravograd, 2. Salonit Anhovo; **moški:** 1. Tehnik Škofja Loka, 2. Salonit Anhovo, 3. Begrad Črnomelj, 4. Pionir Standard Novo mesto, 5. Kograd Dravograd, 6. Cementarna Trbovlje; **mali nogomet:** 1. Konstruktor, 2. Ljubecna, 3. Begrad, 4. Cementarna Trbovlje, 5. Gradbincev Kranj, 6. GPG Grosuplje, 7. SGP Zasavje, 8. Rudis Trbovlje, 9. Salonit, 10. Pionir Standard, 11. Kograd, 12. IGM Zagorje.

N. J.

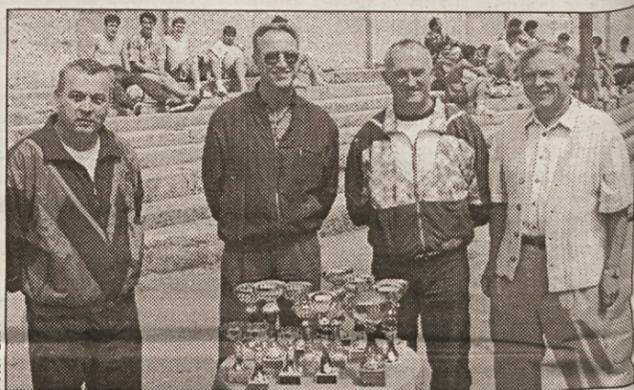
GOSTOLJUBNE TUDI NA TEKMI – Kegljavkam Cementarne Trbovlje (v svetlih dresih) ni pomagal na domačem terenu ne navijaško razpoloženi direktor (in župan) Janez Malovrh; najboljši mesti so »gostoljubno« odstopile tekmicam Kograda in Salonita...

ZAGRIZENO TUDI ZA MIZAMI – Na namiznoteniškem turnirju v šolski telovadnici so vse dopolne potekali zagrizeni boji s tekmičarji – živci. Najbolj hladnokrvne so do konca ohranili igralci Tehnika in igralke Kograda, ki so se izkazale za sploh najboljše med ženskami.

KDO BO KOGA? – Da je nogomet najpomembnejša postranska stvar na svetu, smo se lahko prepričali tudi v Trbovljah, saj je na turnirju sodelovalo kar 12 ekip! Vse so kajpak upale na najboljše, želja pa se je uresničila samo eni – Konstruktorju...

»ZA TAKO LEPE POKALE SE SPLAČA POTRUDITI« – Tako so menili tudi (z leve) predsednik SDGD Mijo Popovič, sekretar SDGD Jernej Jeršan, predsednik tehnične komisije Rudi Tomše in sekretar OO ZSSS Zasavje Ciril Urek.

Na igre brez meja v Budimpešto

»MMM, KAKO PAŠE!« – Po naporni tekmi se je nogometašem najbolj prilagelo – pivo.

V poletnih mesecih vsako nedeljo zvečer privabijo k televizijskim sprejemnikom mnogo gledalcev Igre brez meja, na katerih uspešno nastopajo tudi ekipe slovenskih krajev. Takšne igre odslej snemajo in pripravljajo samo v eni od evropskih prestolnic – letos so izbrali Budimpešto. Med devetimi slovenskimi kraji bo sodelovala ekipa Vuzenice, njihovo udeležbo pa je kot sponzor podprlo tudi Gorenje v Velenju.

V okviru kondicijskih priprav za nastop na Madžarskem se je vuzeniška ekipa srečala z Gorenjevo ekipo v malem nogometu. Ob mojstrstvu Borisa Tomažiča, strelskih sposobnosti Rudija Hudarina in hitrosti Srdana Carlja soigralca Fikret Mameledžija in Hinko Jerčič ter vratar Branko Amon niso imeli težav. Ekipa Gorenja je tekmece iz Vuzenice premagala z rezultatom 7:3. Tudi na povratni tekmi je bilo Gorenje boljše – tokrat s 5:2. Tretje srečanje je bilo v odbojki na mivki v mešanih ekipah, »okrepljenih« z ženskim delom ekipe za Budimpešto. Rezultat je bil 2:0 za domačine.

Ekipo Vuzenice lahko na igre spremlja kar 200 navijačev (turistov) in 50 vstopnic so ponudili tudi Gorenju Turizem. Tako lahko gredo vsi, ki jih zanima glavno mesto Madžarske, pa tudi zakulisje snemanja zanimivih televizijskih oddaj, v nedeljo, 15. junija, na enodnevni avtobusni izlet v Budimpešto. Po krožnem ogledu mesta ob Donavi s številnimi zgodovinskimi znamenitostmi in lepimi mostovi bo tudi nekaj prostega časa; ob 19. uri je predviden prihod na ogled iger; odhod iz Budimpešte okoli polnoči.

Cena izleta (avtobusni prevoz, vstopnica, vodenje in organizacija) je 80 mark (v tolarški protivrednosti), plačljivo v dveh obrokih. Prijave zbirajo v Gorenju Turizem, Partizanska 12, Velenje, do zasedbe prostih mest; če bo prijav pre malo, se bodo udeleženci iz Velenja in drugod lahko priključili potnikom iz Vuzenice.

H. J.

KAM, KAJ, KJE...

Z gorskimi kolesi po Tuhinjski dolini

Tisti, ki se radi izognemo prometni gneči na cesti med Ljubljano in Celjem, Tuhinjsko dolino in ovinkasto cesto prav dobro poznamo. V osrčju doline leži kraj Snovik, ki je v zadnjih nekaj letih zaslovel po termalni vodi, ki tam izvira. Ljubiteljem gorskega kolesarjenja pa je kraj znan še po vsakoletnem tekmovanju, ki ga prireja Kolesarsko društvo KIK Kamnik. Leto 1997 dirka bo že to soboto, 7. junija, s štartom ob 9,30 uri. Najboljše čakajo lepe praktične in denarne nagrade, vsakdo pa bo deležen tudi toplega obroka. Kaj več o prireditvi pa nam lahko pove le Peter Zarnik, po telefonu 061-815-077.

Tek na Kamniško sedlo

Slovenska vojska organizira v soboto, 7. junija, tekaško prireditev v teku navkreber. Štart moških kategorij bo v Kamniški Bistrici ob 10. uri, dolžina proge je 10,3 km, povzpeti pa se bo treba za kar 1264 metrov. Tekalci bodo štartali na Jermanci (940 m nad morjem), na 1865 m visoko Kamniško sedlo pa se bodo povzpele po premaganih 5,6 km. Za vse druge podatke bo poskrbel Dominik Grmek, telefon 061-721-725.

Ekološki spust po Kolpi

Kolpa bo od sobote, 7. junija, spet čistejša. Turistično športno društvo Kostel vabi vse, ki se upate spustiti v svojem ali spojenem plavilu po 35 km nenevarne reke. Štart očiščevalne akcije bo v Srobotniku ob Kolpi ob 10. uri, cilj

pa bo v Dolu. Prijazni člani društva bodo poskrbeli za okrepitev že pred štartom spusta. V kraju Žaga, kjer bo zaključek akcije, pa bo vsak prejel malico. Dr. Stanko Nikolič je predsednik organizacijskega odbora, za dodatne informacije pa ga lahko pokličemo na 061-802-175.

13. Petelinjski tek

Kaveljci in korenine in seveda tudi drugi ljubitelji teka se bomo lahko v soboto, 7. junija, udeležili vsakoletne športnorekreativne prireditve, ki jo prireja Športno društvo Pivka. Pod vodstvom marljivega Petra Šabca so organizatorji letos pripravili pohodniško prireditev (ob 11. uri pohod na Sv. Trojico) in tradicionalno traso - 10,5 km dolgo krožno progo (za mali maraton bo torej potrebno preteči dva kroga). Štart bo ob 17. uri, le najmlajši (tekli bodo 1,3 km) bodo začeli ob 16.00. Štartnine ne bo! Za informacije zavrtimo telefonsko številko 0609 626-704.

Gozdni tek v Štorah

Občinski praznik je povod za organizacijo 12 km teka, ki ga v soboto, 7. junija, prireja Turistično društvo iz Štor. Začetek teka bo na nogometnem igrišču v Štorah, ob 10. uri. Prijave bodo sprejemali pred prireditvijo. Vse drugo nam bo razložil Jože Štingl po telefonu 063-771-768.

Kolesarji, pozor!

Vsakoletno rekreativno kolesarsko prireditev Maraton česenj smo omenili že prejšnji teden. Tokrat naj le spomnimo, da bo štart 7. junija ob 9,30 pred poslovnim centrom Gruda (pred Dolgim mostom) na Viču v Ljubljani.

Osamljeni vrh ob grebenu Karavank

Na zahtevnejši izlet v hribe na konec tedna vabi Planinsko društvo Ljubljana Matica. V nedeljo, 8. junija, nas bo po brezpotjih 1816 metrov visoke Mojstrovce vodil Brane Koderman. Zborni mesto pohodnikov bo pred društveno pisarno na Miklošičevi, ob 5.45. Z osebnimi avtomobili se bomo nato odpravili do Počkluže (med Gozd Martuljkom in Belco), se povzpeli najprej na Visoki Kurji vrh, nato pa še na Mojstrovico in sestopili čez Strmi graben nazaj do izhodišča. Hoje bo za 7 do 8 ur, s seboj pa bomo potrebovali običajno planinsko opremo, hrano in piščalce (vode tam ni). Prijavnina 2000 tolarjev. Če bo vreme slabo, izleta ne bo.

Pripravil: Žiga Černe

Maraton v Pragi

ČUDOVITE KOLAJNE ZA SLOVENSKE TEKAČE

V čudoviti Pragi, enem najlepših mest v Evropi je bil 3. mednarodni praški maraton, ki je privabil na tisoče tekačev – med njimi tudi dvanajstero slovenskih maratoncev, ki se je iz Prage vrnila z zlatimi kolajnami s podobo večnega Karlovega mostu! Še trikrat toliko tekačev pa je prejelo srebrna odličja za udeležbo na rekreativnem teku (odrasli so tekli na 9, otroci na 4,5 kilometrov dolgi progi v središču Prage). To, kar so letos pokazali Čehi s svojim maratonom, je resnično vredno vse Evrope in tudi posnemanja; veliko bi se lahko Slovenci naučili pri prijaznih gostiteljih v Pragi.

Slovensko zastopstvo v organizaciji MTS Gorenje je svoje gostovanje v Pragi začelo s sprejemom na predstavništvu Gorenja, kjer jim je direktor Esad Mujkić predstavil prizadevanja tamkajšnjih zaposlenih za prodor Gorenja na češki trg. Med drugim je povedal: »Prav danes smo prodali samo v Pragi blizu 500 aparatov bele tehnike, okrog sto pa že drugod in s tem dosegli najvišjo dnevno prodajo v obstoju podjetja Gorenje v glavnem mestu Republike Češke. Bijemo trd boj s svetovno konkurenco...«

In v tak boj so dva dni kasneje, v čudovitem sončnem vremenu, šli tudi slovenski tekači. Na najdaljšo progo je z Vaclavskega trga steklo 2.200 maratoncev z vsega sveta; seveda je tudi tokrat začetek teka s strelom iz štartne pištole naznanil sam slovitil Emil Zatopek. Že pol ure pozneje se je pričel tek na 4,5 kilometra dolgi poti okoli praškega Starega in Novega trga za otroke. Le kdo bi jih naštel; morda jih je bilo deset, morda petnajst tisoč! Rumene kape in bele majice so preplavile Vaclavski trg in kar 15 minut je pretekle, preden so se skozi štartno mesto zvrstili vsi mladi tekači. Po-

dobna slika je bila zatem, ko so na dvakrat daljšo pot stekli odrasli.

»To je moja prva kolajna. In moji prvi žulji. Pol poti sem pretekla bosa...« Tako je doživela ta tek Breda Kolar na svoj rojstni dan. Imenitno darilo in prva tekaška preizkušnja kako ne smeš na tekmo z novimi copati! Vrečke s številnimi darili ter srebrne kolajne so bile le delno poplačilo za vse doživljaje praškega teka. In ko se še ni sklenil tek na krajših progah, so v cilj pred spomenikom Jana Husa začeli prihajati tisti »sta pravi« in prvi maratoncei. Da, tu so bili številni Afričani in ni manjkalo tekačev z drugih kontinentov. V tej družbi je pobudnik »združenih« slovenskih maratoncev in skupnih gostovanj po svetu z dvignjenimi rokami pritekel v cilj skupaj z ameriško poklicno vojakinjo iz Nemčije. »Pisrčno vas vabim v Chicago...« Skratka, to so tiste znane »zgodbe« z maratonskih tekov in zama so vse besede, zama vsi opisi. To morate doživeti!

Med slovenskimi udeleženci od Jesenic do Pivke in od Idrije do Mute, člani slovenskega maratonskega tima pod sponzorstvom Gorenja, je izredno dobro teklet Franci Smolnikar iz Idrije in 42,195 kilometra dolgo pot po središču Prage in vzdolž Vltave premagal v času 2:50,30. Sledili so mu Alojz Klaneček s 3:14,40, Janez Lipnik 3:15,28, Mladen Volaš 3:35,00, Hinko Jerčič 3:40,25, Aleš Jug 3:45,00, Milena Peče je dosegla čas okoli štirih ur. Za njo pa sta maraton uspešno sklenila še Celjanka Higin Kukovič (4:01,22) in Damjan Jerčiček (4:05,40). Ducat zlatih in kakšnih trideset srebrnih kolajn je bilo vse, kar so imeli prijaviti carinskim organom na slovenski meji.

Hinko Jerčič

ZAVAROVALNICI SLOVENICA IN TILIA POSLEJ ZDRUŽENI

Pred nedavnim je zavarovalnica Slovenica iz Ljubljane, ki po zbrani premiji sodi med štiri največje zavarovalnice v Sloveniji, podpisala z zavarovalnico Tilia iz Novega mesta pismo o nameri o združitvi. Zato da bi kaj več izvedeli o nameravani združitvi dveh slovenskih zavarovalnic in nasploh o pogojih, v katerih ta čas delajo delavci v zavarovalništvu, smo se pogovarjali z direktorjem Slovenice Zvonetom Ivanušičem, pomočnikom direktorja Slovenice Dušanom Novakom ter predsednikom sindikata delavcev v finančnih organizacijah v ljubljanski filiali omenjene zavarovalnice Alešem Miheličem.

Sinergijski učinki združitve

"Pri združitvi Slovenice in Tilie računamo na zelo pozitivne sinergijske učinke. Gre za znižanje fiksnih stroškov poslovanja, za večji trg (Slovenika ima največ enot v zahodni in severni Sloveniji, Tilia pa na jugovzhodu države), za združitev kadrovskih potencialov in za druge čisto ekonomske interese. Združitev obeh zavarovalnic je vsekakor v interesu zavarovancev," pravi direktor Slovenice Zvone Ivanušič. "Združena zavarovalnica bo med štirimi najmočnejšimi v državi, saj naj bi njen tržni delež znašal predvidoma okoli 10 odstotkov. Trenutno je združitev obeh zavarovalnic v fazi vrednotenja premoženja, njuno poslovanje pa pregleduje spojitelni revizor."

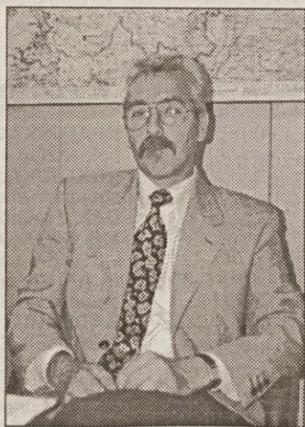
Hitro in kvalitetno reševanje škodnih primerov

Sicer pa so v zavarovalnici Slovenica že doslej iz leta v leto zbrali več premij. V lanskem letu so premije presegle 4 milijarde in 383 milijonov tolarjev. Ob tem je kapital družbe, skupaj z zakonsko predvideno dokapitalizacijo v letošnjem letu zaradi rasti družbe, konec februarja letos znašal več kot 700 milijonov tolarjev, zavarovalniške rezervacije pa so konec lanskega leta znašale skoraj 2,9 milijarde tolarjev. "Številke kažejo na visok nivo varnosti zavarovancev v naši zavarovalnici. Zaradi takšnih razmer lahko Slovenica rešuje vse škodne primere hitro in kvalitetno," poudarja Dušan Novak.

"Začetki Slovenice segajo še v zadnja leta preteklega stoletja (nastarejše police, ki jih hranimo, izvirajo iz leta 1907), do nedavnega pa je bila njen večinski lastnik zavarovalnica Croatia iz Zagreba, iz katere je Slovenica tudi izšla. Kot samostojna zavarovalniška družba je bila vpisana v sodni register pri Okrožnem sodišču v Ljubljani na začetku leta 1993," pojasnjuje Novak. "Sedaj so lastniki Slovenice Slovenska zadruga kmetijska banka (10,16 odstotka), Kmečka družba DZU (10,16 odstotka), Kmečki sklad 1 (15 odstotkov), Kmečki sklad 2 (15 odstotkov), Kmečki sklad 3 (15 odstotkov), Kmečki sklad 4 (6,13 odstotka), Zveza hranilno-kreditnih služb Slovenije (10,16 odstotkov), Zadruga zveza Slovenije (2,78 odstotka) in druge pravne in fizične osebe (15,61 odstotka).

159 zaposlenih in preko 200 pogodbenih zastopnikov

Zavarovalnica Slovenica posluje na celotnem območju Slovenije. Direkcija je v Ljubljani, filiale pa ima v Ljubljani, Mariboru, Kopru in Novi Gorici, poleg tega pa ima še blizu 40 predstavništva in zastopstev. Kako se je uveljavila na štajerskem, kjer je odprla nove poslovne prostore? "Pod vodstvom magistrice Slavka Gabrovca posluje filiala v Mariboru zelo uspešno in hitro širi svojo dejavnost," pravi Novak.

Dušan Novak, pomočnik direktorja Slovenice: Zavarovancem zagotavljamo visok nivo varnosti

"V naši zavarovalnici si nasploh prizadevamo, da bi bil kolektiv kar najbolje usposobljen za čim bolj kvalitetno opravljanje svoje dejavnosti. Trenutno je tako v Slovenici zaposlenih 159 delavcev - od tega jih ima kar 50 višjo ali visoko izobrazbo, štiri so magistri znanosti, dva pa doktorja znanosti. Po izobrazbeni strukturi sodi naša zavarovalnica

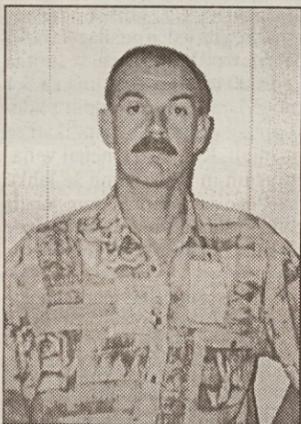
na sam vrh med vsemi slovenskimi zavarovalnicami," pravi direktor Zvone Ivanušič.

Slovenica je svojo dejavnost v zadnjih letih tako razširila, da potrebuje tudi nove poslovne prostore. Tako so od banke Triglav v stečaju že kupili nekaj prostorov, ki jih preurejajo, nekaj prostorov pa ima zavarovalnica v najemu od Kompas Hertz. Delavci direkcije in ljubljanske filiale se bodo tako kmalu preselili v nove poslovne prostore, ki merijo 1700 kvadratnih metrov. V njih bodo tudi sodobno urejeni prostori za sprejem strank.

Sicer pa Slovenica ponuja vse vrste zavarovanj: premoženjska zavarovanja, zavarovanja motornih vozil, transportna in kreditna zavarovanja in osebna zavarovanja. Pri slednjih so še prav posebno ponosni na prostovoljno zdravstveno zavarovanje pri potovanjih v tujino CORIS ter na prostovoljno pokojninsko zavarovanje, ki sodi v tretji steber pokojninskega zavarovanja delavcev. "Pri svojem delu in poslovanju težimo k uveljavljanju vedno novih zavarovanj, poleg tega pa skrbimo za kvalitetno reševanje škodnih primerov in hitro izplačilo odškodnin. Prav tako si prizadevamo za nenehno izobraževanje zaposlenih in zastopnikov ter za širitev mreže predstavnikov in zastopnikov. Trenutno za našo zavarovalniško hišo poleg zaposlenih delavcev pogodbeno dela še 42 agencij in preko 200 zastopnikov," pojasnjuje Zvone Ivanušič.

Sporazum med sindikatom in vodstvom zavarovalnice

V kakšnih pogojih pa delajo delavci Slovenice? "Pogoji dela v zavarovalništvu dandanes niso lahki," pravi Aleš Mihelič, predsednik sindikata delavcev finančnih organizacij v ljubljanski filiali Slovenice, ki je hkrati tudi član republiškega odbora tega sindikata. "Zaposleni sicer prejmemo plače redno in po kolektivni pogodbi. Prav tako smo že v celoti prejeli regres za letni dopust, redno pa prejmemo tudi regres za malico in prevozne stroške. Vendar pa je sindikat z vodstvom podjetja podpisal sporazum o varčevalnih ukrepih, ki velja šest mesecev (do konca avgusta). Sporazum ima 13 točk.

Aleš Mihelič, predsednik sindikata delavcev finančnih organizacij v Slovenici: Zaposleni prejmemo plače po kolektivni pogodbi

Zvone Ivanušič, direktor Slovenice: Združena zavarovalnica bo imela v Sloveniji desetodstotni tržni delež

Vsaka govori o varčevanju na čisto določenem področju, za realizacijo pa so določeni tudi roki in odgovorne osebe. Ob sprejemu sporazuma smo se sindikati z vodstvom dogovorili, da se plače zaposlenim delavcem za šest mesecev znižajo za 5 odstotkov, plače delavcev z individualnimi pogodbami za 10 odstotkov, plača pomočnika generalnega direktorja za 15 odstotkov, generalni direktor pa se je odpovedal 20 odstotkom plače."

Koliko potemtakem trenutno zasluži na mesec referent z višjo ali visoko izobrazbo in petnajstimi leti delovnih izkušenj? "Okoli 120 000 tolarjev neto," pravi Mihelič. "Ob tem pa je treba povedati, da je delo v zavarovalnici zelo zahtevno. Človek mora tako vestno, zavzeto, odgovorno in korektno delati, da si pridobi zaupanje strank. Od tega je odvisen uspeh celotne zavarovalnice."

V Svobodne sindikate je včlanjeni 98 odstotkov zaposlenih

Kako pa sindikat sodeluje z vodstvom zavarovalnice? "Naše sodelovanje je koretno in uspešno.

Naj ob tem omenim, da je v Svobodnih sindikatih 98 odstotkov vseh zaposlenih. Članarino redno plačujejo tudi vsi menedžerji. Kakor pravijo, jo plačujejo zaradi tega, da prispevajo svoj delež k aktivnostim, ki jih za celoten kolektiv organizira sindikat. Sicer pa deluje v naši zavarovalnici tudi svet delavcev. Nekaj težav smo imeli doslej s povezovalnim sindikalnega dela, saj so v okviru Slovenice delovale tri osnovne organizacije Sindikata delavcev finančnih organizacij. Dogovarjamo se, da bomo organizirali enotno organizacijo, saj se bomo tako lažje dogovarjali z vodstvom in opravljali druge zastavljene naloge," pravi Mihelič.

Ko govori o nalogah sindikata ima Mihelič v mislih zlasti pogajanja o kolektivnih pogodbah. "Sindikalisti ne bi smeli pristati na zmanjševanje pravic delavcev," pravi. "Dokler so pri nas plače takšne, kakršne so, delavcem ni mogoče ukiniti bonitet oziroma pravic, ki so jih imeli doslej po kolektivnih pogodbah!"

Kako pa sindikalisti gledajo na združitev Slovenice in Tilie? "Kakor je znano, posluje Slovenica uspešno, delavci pa smo si izbrali pravice, ki nam gredo po zakonih in kolektivni pogodbi. V primeru združitve s Tilio nas čaka naloga, da te iste pravice izberimo za vse zaposlene v združeni zavarovalnici."

Sicer pa se trenutno sindikalisti v Slovenici pripravljajo na športne igre Sindikata delavcev finančnih organizacij Slovenije, ki bodo v kratkem v Portorožu. "Srečanje bo udeležilo 63 članov Svobodnih sindikatov iz Slovenice, zato imamo ta čas s pripravami kar precej dela," pravi smeje Aleš Mihelič. "Zakaj se tako kakor pri vsakodnevnem delu delovni kolektiv Slovenice ne bi izkazal tudi na športnih igrah, ali ne?"

Praščereja Podgrad pred novo naložbo

Praščereja v Podgradu nedaleč od Gornje Radgone ima že vrsto let ekološke probleme. Smrad s farme, ki je v neposredni bližini slovensko-avstrijske meje, močno moti zlasti turistične delavce, trgovce in odruge prebivalce iz avstrijske Radgone, ki so že večkrat tudi uradno terjali, naj Slovenija farmo preseli oziroma razseli. Kakor kaže bodo v Praščereji Podgrad rešili tudi ta problem, saj nameravajo v kratkem v izgradnjo novih čistilnih naprav investirati od 3 do 4 milijone nemških mark. O načrtih in poslovanju te farme, ki daje delo in kruh 53 delavcem in 50 kooperantom, smo se pogovarjali z njenim direktorjem Ivanom Mlinaričem.

Letno preko 35 000 prašičev za slovenski trg

"Lani smo dali na trg 35.748 prašičev. Včasih smo večino prašičev zredili na farmi, lani pa smo že polovico vseh prašičev spitali pri kooperantih, ki so raztreseni po Slovenskih goricah in Prlekiji. Temu primerno so se zmanjšali tudi ekološki problemi v Podgradu. Sicer pa si prizadevamo, da bi v bodoče veliko večino prašičev proizvedli v sodelovanju s kooperanti. Če bo vse po sreči, bomo že naslednje leto zredili na farmi samo še 5.500 prašičev, pri kooperantih pa

NALOŽBA V EKOLOGIJO BO ZAGOTOVILA SOCIALNO VARNOST DELAVCEM IN KOOPERANTOM

30.000," pravi Ivan Mlinarič. "Trenutno ima Praščereja Podgrad okoli 50 kooperantov. Čeprav njihovo delo ni lahko (velikokrat je uspeh prireje odvisen tudi od sreče ali smole, ki jo ima kooperant), pa lahko z njim vendarle kar solidno zaslužijo in si izboljšajo življenjski standard."

Farma prašičev v Podgradu, ki danes poleg 53 delavcem zagotavlja socialno varnost tudi 50 kmečkim družinam v Slovenskih goricah in Prlekiji, je začela rediti prašiče in poslovati 1965. leta. Na začetku je imela farma pri poslovanju nekaj težav, od začetka sedemdesetih let naprej pa uspešno posluje, vendar pa ima vseskozi ekološke probleme. Na farmi so se do 1982. leta ukvarjali samo s prirejo pitanih prašičev, kasneje pa so začeli rediti tudi plemenske svinje in tekače. "V bodoče nameravamo na farmi v Podgradu rediti samo plemenske svinje in tekače, vzrejo prašičev pa bomo organizirali pri kooperantih. Leta 1993 smo na farmi začeli mešati tudi krmila za lastne potrebe. Lani smo mešalnico razširili. Tako bomo lahko poslej vse prašiče na farmi in v kooperaciji redili z lastnimi krmili, kar bo naše poslovanje še racionaliziralo," pojasnjuje Mlinarič.

Prednost ima kakovost mesa

V lanskem letu so v Podgradu proizvedli 9,4 milijona kilogramov krmil za prašiče, letos pa jih bodo predvidoma več kot 13,5 milijona kilogramov.

Ker je Praščereja Podgrad blizu naseljenih krajev in blizu avstrijsko-slovenske meje, se na sedanji lokaciji zaradi ekoloških problemov ne more več širiti (večje farme prašičev kot v Podgradu so v Sloveniji v Ihanu, Nemaščaku in Ptuj). Zato pa v tej farmi posvečajo izjemno pozornost ekonomičnosti prireje in kakovosti prašičjega mesa. "Prizadevamo si, da bi dosegli čim višjo kakovost svinjskega mesa, saj se zavedamo, da bomo samo na ta način lahko ostali konkurenčni na trgu. Zaradi strokovnega in prizadevnega dela celotnega kolektiva in veterinarskih ter drugih služb nam to tudi uspeva. Zato se v naši praščereji ne bojimo konkurence proizvajalcev prašičjega mesa iz Poljske, Madžarske, Češke, Slovaške in drugih držav Cefte. Zmrznjeni prašiči iz uvoza se po kakovosti ne morejo kosati s svežim prašičem iz farme, ki dosega evropsko kakovost."

Praščereja Podgrad oskrbuje s svežim mesom številne mesarje in mesnopredelovalno industrijo,

med njimi tudi Mesarijo Finguš iz Hoč, Mesarijo Bolarič iz Maribora, Mesarijo Prekoršek iz Vojnika, Mesnopredelovalno industrijo iz Gornje Radgone, Mesno industrijo in Šentjurja in številne druge odjemalce.

Nova čistilna naprava bo stala od 3 do 4 milijone mark

Kljub temu, da so v praščereji prirejo prašičev v veliki meri že preselili h kooperantom, pa nameravajo zgraditi ob farmi v Podgradu tudi naj sodobnejšo čistilno napravo. Če bo vse po sreči, bodo letos pripravili načrte in potrebno dokumentacijo, izgradnja čistilne naprave, ki bo stala od 3 do 4 milijone mark, pa naj bi se začela drugo leto spomladi.

"Pri gradnji čistilne naprave pričakujemo pomoč države, še zlasti ekološkega sklada, saj bomo za izgradnjo potrebovali kredite," pravi Mlinarič.

Nova čistilna naprava pa ni pomembna samo za tiste, ki jih moti smrad s farme, temveč tudi za vse, ki jim Praščereja Podgrad daje kruh, saj jim dolgoletno zagotavlja socialno varnost. Praščereja danes zagotavlja socialno varnost nekaj sto prebivalcem tistega dela Slovenskih goric, ki sodijo med najmanj razvita.

Za težko delo plače precej nad kolektivno pogodbo

Kakšne plače pa prejmemo delavci Praščereje? "Med 53 zaposlenimi delavci jih ima 20 srednjo, višjo ali visoko izobrazbo. Zato, pa tudi zaradi narave dela je povprečna plača v podjetju nekoliko višja (aprila je znašala povprečna neto plača 104 000 tolarjev). Sicer pa so plače delavcev v Praščereji precej nad kolektivno pogodbo. Zaposleni redno in v skladu s kolektivno pogodbo prejmemo tudi regres za letni dopust in vse druge prejemke. Za današnje čase so plače dokaj solidne. Seveda pa ljudje s plačami nismo nikoli zadovoljni, ali ne?"

Kakšni pa so trenutno pogoji gospodarjenja? "Lani smo imeli kar nekaj problemov, ker so cene vhodnih surovin rastle hitreje kot cene svinjskega mesa. Razmere so se obrnile na bolje šele konec leta. Upamo, da bo vladna pokazala več razumevanja za primarno kmetijsko proizvodnjo in živinorejo, če se to ne bo zgodilo, pa si bomo morali - tako kot doslej - pomagati sami," pravi Ivan Mlinarič. "Ker se zanesemo na svoje znanje in prizadevanost, nas ni strah bodočnosti."